

Bakalářská práce

Komparace šestidenní a jomkipurské války na stránkách československého, amerického, britského a francouzského denního tisku

Studijní program:

B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Dějepis se zaměřením na vzdělávání
Zeměpis se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Filip Adamec

Vedoucí práce:

PhDr. Michal Ulvr, Ph.D.
Katedra historie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Komparace šestidenní a jomkipurské války na stránkách československého, amerického, britského a francouzského denního tisku

<i>Jméno a příjmení:</i>	Filip Adamec
<i>Osobní číslo:</i>	P20000472
<i>Studijní program:</i>	B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Dějepis se zaměřením na vzdělávání Zeměpis se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra historie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce se zaměří na šestidenní a jomkipurskou válku na stránkách československého, amerického, britského a francouzského tisku. Pokusí se analyzovat, jak výrazně se ve světle vývoje událostí ve zmíněných zemích transformoval vztah k arabsko-izraelskému konfliktu. Cílem bude analyzovat pohledy jednotlivých států z pozice denního tisku a vzájemně je porovnat. Hlavními prameny budou digitalizované archivy vybraných periodik. Práce dále bude využívat odborné historické publikace, dále publikace zabývající se prací historiků s periodiky nejen z Google News Archive a Google Books, ale i dalších zdrojů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 756 s. České dějiny; sv. 8. ISBN 978-80-7422-309-9.

HERZOG, Chaim. *Arabsko-izraelské války: válka a mír na Blízkém východě od války za nezávislost v roce 1948 po současnost*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 617 s. ISBN 978-80-7106-954-6.

KRUPP, Michael. *Dějiny státu Izrael: od založení do dneška (1948-2013)*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2013. 207 s. Moderní dějiny. ISBN 978-80-7429-295-8.

POJAR, Miloš. *Izrael. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Libri, 2009. 202 s. Stručná historie států; sv. č. 60. ISBN 978-80-7277-435-7.

SEGEV, Tom. *1967: Israel, the war and the year that transformed the Middle East*. London: Abacus, 2008, ©2007. 822 s., [14] s. obr. příl. ISBN 978-0-349-11595-5.

TINDALL, George Brown a SHI, David E. *USA*. Překlad Alena Faltýsková. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1994. 897 s. Dějiny států. ISBN 80-7106-088-7.

VINEN, Richard. *Evropa dvacátého století*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2007. 556 s. Dějiny Evropy. ISBN 978-80-7021-735-1.

WANNER, Jan. *Krvavý Jom Kippur: čtvrtá a pátá arabsko-izraelská válka ve světové politice*. Vyd. 1. Praha: Libri, 2002. 355 s. Historická řada; sv. 20. ISBN 80-7277-121-3.

Vedoucí práce:

PhDr. Michal Ulvr, Ph.D.

Katedra historie

Datum zadání práce:

28. března 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 28. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Jelikož tvorba bakalářské práce byla do té doby jedním z mých největších počinů během mého vzdělávání, chtěl bych poděkovat osobám, které mi během tohoto náročného období pomohly.

V první řadě děkuji PhDr. Michalu Ulvrovi, PhD. za to, že se vůbec rozhodl do celé práce se mnou pustit. Zároveň si velmi cením jeho rad, díky kterým jsem mohl svou práci vylepšit. Dále bych rád poděkoval Mgr. Šárce Höbeltové, PhD. a PhDr. Aleně Vomlelové. Díky nim jsem si totiž našel svůj vztah k moderním dějinám během studia na gymnáziu.

Moc si vážím i podpory rodiny, především mojí maminky Petry Adamcové, jež mi od útlého věku zdůrazňovala důležitost vzdělání. Chtěl bych poděkovat i svým kamarádům Vojtěchu Švomovi a Josefu Malému, s nimiž jsem minulý rok navštívil Libanon, díky čemuž se můj zájem o Střední východ ještě prohloubil. Rovněž nesmím opomenout ani Vojtěcha Tecla a Martina Ferkla, neboť právě s nimi jsem v roce 2019 zavítal do Izraele a Palestiny, kde jsem mimo jiné navštívil ikonická místa jako Zed' nářků nebo Skalní dóm.

V neposlední řadě si vážím pomoci od Mgr. Marty Zizienové, která mi pomohla s obstaráním přístupu k francouzskému deníku Le Monde. Dále bych chtěl poděkovat svým spolužákům z ročníku Vojtěchu Weihsovi a Matyáši Klázarovi, neboť jsem s nimi mohl text konzultovat. Děkuji i mé přítelkyni Arině Balyasnikové, která mi v náročných časech poskytla skvělou podporu. Závěrem bych chtěl vyzdvihnout i podporu Ondřeje Pelce, jenž mi jako čerstvý absolvent dodal během závěrečného roku bakalářského studia potřebný klid.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na šestidenní a jomkipurskou válku na stranách československého, francouzského, britského a amerického denního tisku. Práce komparuje, jak se lišily přístupy jednotlivých deníků k poskytování informací veřejnosti během obou konfliktů. Rozsáhlý rozbor článků udává, na co se jednotlivé plátky koncentrovaly, popřípadě zda dávaly větší prostor arabské či izraelské straně. Výsledkem práce však není jen zjištění, na co se jednotlivé deníky více zaměřily, ale i to, jakým způsobem bylo jimi dění v místě bojů hodnoceno. Konečná analýza tedy poskytuje rozsáhlý pohled vybraných periodik na dvě arabsko-izraelské války, ale i jejich vzájemné srovnání.

Klíčová slova

Izrael – Egypt – Sýrie – Jordánsko - Rudé právo – The New York Times – Le Monde – The Guardian – válka – tisk – noviny

Annotation

Bachelor's thesis contemplates the Six-Day War and the Yom Kippur War from the view of Czechoslovakian, French, British and American dailies. Thesis compares how dailies provided information about both conflicts to the public. Vast analysis of articles shows what they focused on and if they provided more space to one of the sides. Result of the thesis is also how dailies assessed actions during the war. Final analysis provides extensive perspective from the view of selected dailies on two Arab-Israeli wars and mutual comparison of them.

Key words

Israel – Egypt – Syria – Jordan – Rude pravo – The New York Times – Le Monde – The Guardian – war – press – newspaper

Obsah

Úvod	4
Kritika literatury a pramenů	6
1 Šestidenní válka	8
1.1 Období před začátkem šestidenní války	8
1.2 Denní tisk a období před začátkem šestidenní války	10
1.2.1 Arabsko-izraelský konflikt od druhé půli května do počátku války	10
1.2.2 Palestinská otázka	12
1.2.3 Pozice Izraele	12
1.2.4 Moše Dajan a vláda národní jednoty	14
1.3 Šestidenní válka	16
1.4 Denní tisk a šestidenní válka	18
1.4.1 Denní tisk a první den války	18
1.4.2 Denní tisk a druhý den války	21
1.4.3 Denní tisk a třetí den války	24
1.4.4 Denní tisk a čtvrtý den války	27
1.4.5 Denní tisk a pátý den války	29
1.4.6 Denní tisk a šestý den války	32
1.4.7 Denní tisk a konec bojů	35
2 Jomkipurská válka	36
2.1 Období před začátkem jomkipurské války	36
2.2 Denní tisk a období před začátkem jomkipurské války	38
2.3 Jomkipurská válka	39
2.4 Denní tisk a jomkipurská válka	41
2.4.1 Denní tisk a první fáze jomkipurské války	41
2.4.2 Denní tisk a druhá fáze jomkipurské války	46
2.4.3 Denní tisk a závěr jomkipurské války	51
2.4.4 Denní tisk a konec bojů	56
Závěr	57
Seznam pramenů a literatury	59
Obrazové přílohy	72

Úvod

Hlavním důvodem, proč jsem si vybral právě téma arabsko-izraelských válek, byla moje fascinace Středním východem. Sám jsem měl již možnost navštívit Izrael, Palestinu a Libanon, a právě moje osobní zážitky mě inspirovaly k hlubšímu ponoření do studia historie těchto zemí. Komparaci a analyzování jednotlivých denních tisků jsem si zvolil především kvůli doposud probíhající rusko-ukrajinské válce. Samotného mě zarazilo, jak rozdílně v současné době informují o dění světová média, a tak jsem se chtěl díky metodě komparativní historie dozvědět, zda byly nějaké rozdíly i v podávání zpráv o průběhu šestidenní a jomkipurské války.

Jelikož dva zmíněné arabsko-izraelské konflikty probíhaly v období studené války, práce dokládá rozdílné pohledy z jedné či druhé strany konfliktu. Spojené státy americké jsem si vybral jakožto hlavní supervelmoc Západu, jež se ve druhé polovině 20. století zapojila do dění v mnoha částech světa. Československý tisk jsem zvolil jednak z důvodu, že jsem chtěl mít ve své bakalářské práci i představitele Východu, ale i kvůli tomu, že mě zkrátka zajímalo, jak se tisk v mé rodné zemi ke konfliktu stavil. Francii jsem si zvolil díky turbulentnímu vývoji, kterým během 60. let procházela. Velká Británie byla zase vybrána s ohledem na historický vliv v této oblasti. Ten se projevil spravováním části Středního východu jakožto mandátního území. Svou roli ve výběru hrála i dostupnost daných periodik, ale i mé vlastní jazykové schopnosti. Text se zaměří na to, jak jednotlivé denní tisky nahlížely na samotný konflikt. Cílem bakalářské práce je porovnat a analyzovat jednotlivé deníky s ohledem na dění během šestidenní a jomkipurské války. V textu je mým úkolem najít potvrzení či vyvrácení předpokladu, že jednotliví aktéři studené války informovali o průběhu rozdílně. Cílem je i zjistit, zda státy, které dříve spravovaly části Středního východu, kladly větší důraz na dění právě ve zmíněných částech. Cenné bude i zjistit, jestli bude role viníka přisuzována všem stejně, či v této věci nalezneme rozdíly. Jednotlivé části práce budou nejprve popsány z teoretického hlediska odborné literatury a poté proběhne samotná analýza a komparace jednotlivých denních tisků.

První kapitola úvodní části se zaměří na situaci před vypuknutím šestidenní války. Text uvede důvody, které vedly k eskalaci konfliktu na Středním východě. Výrazný prostor bude věnován egyptskému prezidentovi Gamálu Násirovi a jeho rozhodnutí o zablokování Tiranské úžiny, kvůli čemuž Izrael přišel o možnost uskutečňovat plavby z jihu své země do Rudého moře.

Druhá praktická kapitola úvodní části se věnuje již samotným bojům šestidenní války z června roku 1967. V této fázi dojde k porovnání toho, kdo byl pro jednotlivé denní tisky iniciátorem bojů. V textu dostane prostor i pohled Francie či Velké Británie na své bývalé mandátní území. Kapitola věnovaná šestidenní válce se zaměří i na to, či operace byly v jednotlivých denících více probírány. Díky bádání zjistíme i to, zda se některý tisk zaměřil na vnitřní dění v zemích zapojených do války. Zároveň zde najdeme i odpověď na otázku, jak velký vliv na počátek a průběh samotného konfliktu měly velmoci.

Následuje druhá část práce, ta se zaměří na jomkipurskou válku z října 1973. V její první kapitole dojde opět k faktografickému nastínění situací, které se v oblasti Středního východu staly před vypuknutím bojů. Následovat bude malá podkapitola, která poskytne informaci o tom, jak jednotlivé tisky informovaly o přibližující se válce, popřípadě zda v nich tyto zmínky o možném konfliktu chyběly.

Druhá praktická kapitola druhé části práce nám poskytne informaci, zda nějaký tisk nahlížel v této válce na jednu či druhou stranu jako na iniciátora bojů. V textu nalezneme odpověď na otázku, zda i Československo hrálo v tomto konfliktu důležitou roli. Vzhledem k turbulentnímu vývoji války zde najdeme i porovnání toho, jak se jednotlivá periodika vyjadřovala o úspěších jedné či druhé strany. Dále zde najdeme odpověď na otázku, jak velkou roli hrála ve světovém tisku ropná krize, s níž se průběh jomkipurské války pojil.

Text je rozdělen do dvou hlavních částí. První se věnuje šestidenní válce, která je zde rozdělena na období před začátkem a na samotnou válku. Každé období tvořídve podkapitoly, v nichž můžeme nejprve najít krátké nastínění faktografie a poté samotnou analýzu textu. Každý den šestidenní války zde bude z pohledu denního tisku analyzován. V závěru každého dne dojde ke shrnutí zjištěných poznatků a vzájemné komparaci, kde se dozvíme, co bylo pro daný den v jednotlivých zástupcích denních tisků charakteristické. Obdobně budeme postupovat i u jomkipurské války. Tu jsem rozdělil do tří hlavních fází, přičemž na konci každé dojde opět ke shrnutí, analýze a komparaci.

Kritika literatury a pramenů

Při tvorbě bakalářské práce se práce s prameny a odbornou literaturou lišila podle toho, jakou částí jsem se zrovna zabýval. Jelikož jsem text strukturoval chronologicky a do kapitol, tak jsem se jako první vždy zabíral monografiemi. Jako nejlepší zdroj pro teoretickou část se ukázala kniha Chaima Herzoga *Arabsko-izraelské války: válka a mír na Blízkém východě od války za nezávislost v roce 1948 po současnost*¹, v níž autor podrobně popisuje veškeré výraznější konflikty, které se v rámci arabsko-izraelských sporů od doby vyhlášení samostatnosti Izraele v roce 1948 staly. Jelikož je kniha velmi rozsáhlá, jednotlivé operace jsou zde popsány velmi dopodrobna. V monografii Ivana Brože s názvem *Arabsko-izraelské války: 1948–1973*² jsem zase našel v mnoha případech zajímavé propojení s Československem. K této monografii jsem však přistupoval poněkud opatrněji, neboť občas mi popis jednotlivých situací přišel mírně zabarvený. Faktograficky se ale od knihy Herzoga výrazně neodlišovala. Pro dílčí události jsem poté využil i další monografie, které se věnovaly i jednotlivým částem války. Příkladem může být kniha Simona Dunstana s názvem *Válka Jom Kippur 1973 : Golanské výšiny*³, jež je více zaměřena na konkrétní frontu v konkrétní válce. Celkově se literatura k danému tématu sháněla dobře, díky čemuž došlo k rozšíření teoretických znalostí v probíraném tématu.

Při praktické části, v níž jsem analyzoval a komparoval jednotlivé denní tisky, jsem využil vícero zdrojů. Nejsnadnější přístup byl k československému dennímu tisku, neboť archiv Rudého práva je v naskenované podobě dostupný online. Výrazný problém jsem měl se sháněním francouzského denního tisku, avšak ten byl pro mou práci velmi důležitý, tudíž jsem se snažil různými způsoby ho obstarat. Při shánění Le Monde mi obrovskou mírou pomohla Mgr. Marta Zizienová, jež mi po obrovské snaze pomohla získat 10denní přístup do databáze ProQuest Historical Newspapers, kde jsem mohl získat v digitalizované podobě články výše zmíněného francouzského deníku. K dosažení zbylých dvou zdrojů jsem již musel vynaložit finanční prostředky pro jejich získání. Jako zdroj britského denního tisku mi posloužil The Guardian, k jehož naskenované podobě jsem se dostal díky British Newspaper Archive, kde jsem si zaplatil členství. Poté jsem ještě potřeboval sehnat prameny k dennímu tisku ze Spojených států amerických. Zde jsem se rozhodl koupit si členství přímo na webových stránkách The New York Times, kde mám díky poplatku 2 amerických dolarů

¹ HERZOG, Chaim. *Arabsko-izraelské války: válka a mír na Blízkém východě od války za nezávislost v roce 1948 po současnost*, 1. vyd. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-954-6.

² BROŽ, Ivan. *Arabsko-izraelské války: 1948–1973*, Praha, Nakladatelství EPOCHA, 2005. ISBN 80-86328-91-0.

³ DUNSTAN, Simon. *Válka Jom Kippur 1973 : Golanské výšiny*, Praha, Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2378-5.

měsíčně přístup k veškerému vydání v období, které potřebuji. Dále mohu díky poplatku číst zmíněný plátek každý den, čehož jsem využil do té míry, že si ho předplácím již přes rok jako skvělý zdroj aktuálních informací po celém světě. Jelikož moje práce spočívala v komparaci periodik, musel jsem si předtím přečíst knihu, v níž jsem se dozvěděl, jak právě správně při této práci postupovat. K tomu mi posloužila kniha od Jany Čechurové a kolektivu s názvem *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*⁴, v níž jsem se seznámil s problematikou metodologickým přístupů.

Při praktické části jsem tedy následně přečetl stovky článků a desítky denních výtisků vybraných světových periodik. Už během první fáze, kdy jsem se zabíral situací před počátkem šestidenní války, jsem se dozvěděl, že mezi jednotlivými přístupy denních tisku ke konfliktu jsou značné rozdíly. Po analýze konkrétních částí, které jsem chronologicky a tematicky roztřídil, došlo ke komparaci, z níž jsem vyvodil logické závěry. Během celé práce jsem se snažil oddělovat teoretickou a praktickou část, nicméně několikrát jsem praktickou část doplnil i o poznatky z monografií, pokud to bylo pro vysvětlení daného jevu nutné. Celkově se mi ale se zdroji pracovalo dobře, nicméně bych uvítal, kdyby byly všechny dostupné tak snadno a v takové formě, v jaké je Rudé právo.

⁴ ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*. Vyd. 1. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. ISBN 978-80-7422-309-9.

1 Šestidenní válka

1.1 Období před začátkem šestidenní války

Po posledním vojenském střetnutí během Suezské krize nastalo na egyptsko-izraelské hranici poměrně klidné období, což se ovšem nedalo říci o zbytku Středního východu. Samotný egyptský prezident Gamál Násir inicioval nepokoje v Libanonu a Jordánsku.⁵ Po vzestupu strany BAAS dokonce mezi lety 1958–1961 došlo k vytvoření Sjednocené arabské republiky, jež zahrnovala území Egypta a Sýrie. Po převratu v září 1961 však Sýrie ze SAR vystoupila, nicméně zmiňovaný název užíval prezident Násir pro Egypt i nadále. Syrsko-izraelská hranice byla daleko méně klidná. Ze strany Sýrie probíhalo ostřelování izraelských osad a kladení min. Izrael zase odpovídal odvetnými útoky, mezi něž patřil například úder na syrské pozice v Chirbet Taufíku z února roku 1960.⁶

V roce 1964 proběhla konference v Káhiře, kde došlo k vytvoření Organice pro osvobození Palestiny, v jejímž čele stanul Ahmad Šukajrí.⁷ V arabském světě bylo hojně diskutované téma odklonění přítoků řeky Jordán, což by pro Izrael znamenalo odklon 2/3 vody ze zmiňované řeky, na což židovský stát na to reagoval palbou pomocí dělostřelectva a tanků.⁸ Zároveň bylo ze strany izraelské vlády prohlášeno, že by odklonění řek, popřípadě i zablokování Tiranské úžiny, bylo považováno za válečný akt. Sýrie nakonec ze staveb ustoupila, neboť se chtěla vyhnout přímé vojenské konfrontaci se svým jihozápadním sousedem.⁹

Jordánský král Husajn byl zase jinými arabskými státy kritizován za svoji neangažovanost v arabsko-izraelském konfliktu. Navíc v roce 1966 vypukly v jeho zemi protesty poté, co Izrael zaútočil na obec Samú. Husajn však tyto protesty ustál. Podíl na tom měla i vojenská pomoc ze strany Spojených států amerických.¹⁰

Situace začala eskalovat na jaře roku 1967. V dubnu proběhlo neobvykle silné ostřelování pohraničních izraelských osad ze strany Sýrie, na což židovský stát reagoval sestřelením šesti syrských letounů.¹¹ V průběhu května 1967 se výrazně změnila pozice Násira v očích arabského světa. Ještě na jeho počátku byl kritizován kvůli neúspěšnému zapojení

⁵ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 179–180.

⁶ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 180–181.

⁷ ČEJKA, Marek, *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*, Vyd. 1, Brno, Centrum strategických studií, 2005. s. 102. ISBN 80-903333-9-7.

⁸ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 180–181.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ BROŽ, Ivan, pozn. 2., s. 184–190.

¹¹ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 183–187.

do občanské války v Jemenu, kde podpořil levicové revolucionáře v bojích proti obhájčům monarchie.¹² Špatné vztahy měl egyptský prezident se Saúdskou Arábií i s jordánským králem Husajnem, kterého dokonce označil za „agenta a otroka imperialistů“.¹³

Situace se začala měnit 13. května, kdy se objevily informace o soustředění 11 izraelských brigád u syrských hranic. Izraelský premiér Levi Eškol toto tvrzení popřel, přičemž pozval sovětského ambasadora, aby se o tom přesvědčil. Ten pozvání odmítl, neboť Sovětský svaz sledoval na Středním východě své vlastní zájmy.¹⁴ Mezi 17. a 19. květnem vyslal Násir 100 000 mužů ke hranici s Izraelem a zároveň vznesl požadavek o stažení vojsk Organizace spojených národů ze Sinaje, na který generální tajemník OSN U Thant přistoupil, následně 22. května Egypt uzavřel Tiranskou úžinu pro izraelské lodě a pro plavidla směřující z nebo do Izraele.¹⁵

Židovský stát prožil v této době výrazné oslabení svých vztahů z Francií, jež měla zájem o podporu arabského světa. Francouzský prezident Charles de Gaulle prohlašoval, že jeho země chce s Araby spolupracovat vojensky i obchodně. O narovnání vztahů stál i kvůli válce o nezávislost Alžírsko, které bylo během střetnutí podporováno mimo jiné i Egyptem.¹⁶ Po vyostření situace izraelský premiér Eškol ustoupil tlaku veřejnosti a vytvořil vládu národní jednoty, v níž funkci ministra obrany zastával Moše Dajan.¹⁷ Arabské státy se v druhé polovině května nečekaně sjednotily, což bylo podpořeno i cestou jordánského krále Husejna do Káhiry, kde uzavřel s Egyptem pětiletou dohodu o obraně.¹⁸

¹² HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 183–187.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ BROŽ, Ivan, pozn. 2., s. 185–187.

¹⁶ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 183–187.

¹⁷ ČEJKA, Marek., pozn. 7, s. 113–115.

¹⁸ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 183–187.

1.2 Denní tisk a období před začátkem šestidenní války

1.2.1 Arabsko-izraelský konflikt od druhé půli května do počátku války

The Guardian upíral hlavní pozornost mezi arabskými státy na Egypt, přičemž informoval o mobilizaci a postupném uzavírání smluv. Výrazný prostor věnoval egyptsko-syrské spolupráci, jež obsahovala možnost přistávání egyptských letadel na letištích v Sýrii.¹⁹ Po uzavření Akabského zálivu Egyptem je zde zmíněn i postoj Saúdské Arábie, která jinak nebyla na stránkách vybraných světových periodik nijak frekventovaně zmiňována.²⁰ V souvislosti s polohou Egypta a Saúdské Arábie vzhledem k Akabskému zálivu je ale vyjádření podpory saúdského krále Fiasala důležité, neboť záliv omývá východní břeh Saúdské Arábie.²¹

Na Egypt zmiňované britské periodikum nahlíželo jako na hlavního agresora a strůjce vyostření situace na Středním východě. Neustále probíraným byl až tvrdohlavý postoj egyptského vedení vůči uzavření Tiranské úžiny, které ho označovalo jako kompletně legální.²² Tento britský plátek rovněž zmiňoval egyptské výhrůžky o možném uzavření Suezského průplavu, ale i první náznaky arabských států o použití něčeho, co bude v budoucnosti nazváno ropným šokem.²³ Egyptské počínání v posledních předválečných dnech je nazýváno jako zastrašování Izraele.

Le Monde jako jediný z vybraných plátků věnuje větší prostor situaci v Libanonu, který rovněž sdílel hranici s Izraelem. Situace v Bejrútu se výrazně změnila mezi 20. a 22. květnem, kdy výrazně upadla víra v nekonfliktní řešení celé situace.²⁴ Ve tentýž den noviny zveřejnily informace o početné skupině palestinských uprchlíků, kteří chtějí být k dispozici libanonské armádě. Le Monde otiskl i vyjádření syrského prezidenta Nouredina Atassiho, jenž dává hold Alžírsku, jehož obyvatele označuje jako hrdiny v boji za nezávislost.²⁵

¹⁹ HIRST, David, Arabs now regard Nasser as a hero – on probation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 121, s. 1, ISSN 0261-3077.

²⁰ Security Council to discuss crisis in Middle East today, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 123, s. 1, ISSN 0261-3077.

²¹ Tamtéž.

²² President Nasser gives warning of “all-out battle“, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 126, s. 1, ISSN 0261-3077.

²³ HIRST, David, Intervention may bring Arab oil reprisals, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 127, s. 1, ISSN 0261-3077.

²⁴ SAAB, Edouard, Beyrouth: l’initiative de guerre sera prise par Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 144, s. 4, ISSN 0261-3077.

²⁵ Tamtéž.

The New York Times označoval více než 14 dní před vypuknutím války egyptské vojenské manévry jako největší od roku 1956.²⁶ Zároveň se ve stejném dni věnoval výrazně i postojům v Sýrii, jelikož BAAS tituloval Spojené státy americké jako pro-sionistickou zemi. Naopak režim státu položeného na východ od Izraele byl z americké strany označován opakovaně za levicový. Na stránkách zámořského plátku je rovněž zmiňována jinak obvyklá nejednotnost mezi arabskými státy. Například syrská kritika jordánského krále Husajna za jeho konzervativní postoje.²⁷ Ještě výrazněji upozorňoval tisk na protesty proti Husajnovi z roku 1966, ve kterých byl obviňován ze spolupráce s Izraelem. Zmíněných protestů se účastnili i lidé z Organizace pro osvobození Palestiny. V americkém tisku byla koncem května rovněž probírána alternativa, že by Irák a Saúdská Arábie mohly odstříhnout Západ od ropy.²⁸

V Rudém právu je postoj arabských států vyobrazen jako ryze obranný. Napětí bylo dle něj namířeno proti pokrokovým arabským státům. Ty plátek tituloval jako odpůrce imperialismu a kolonialismu.²⁹ Zároveň tyto země označil za přátelské. Situaci na Středním východě charakterizoval československý tisk více než týden před vypuknutím války za válečnou psychózu.³⁰

Velkou kritiku Rudého práva si vysloužily Spojené státy americké, které se na napětí na Středním východě výrazně podílely. Zmíněn je například incident, kdy americká loď chtěla proplout Akabským zálivem pod libyjskou vlajkou, což vyvolalo egyptskou reakci v podobě varovného výstřelu.³¹ Snaha vyhnout se konfliktu byla dle československého tisku jednostranná, jelikož na rozdíl od arabských států se Izrael a USA nesnažily zdržet násilných akcí.³² Velký ohlas vzbudil přilet jordánského krále Husajna do Káhiry, jenž byl brán jako důkaz jednoty v arabském světě přivozemý danou situací. Tento akt například přesvědčil izraelského diplomata Abbu Ebana o nevyhnutelnosti války.³³ To umocňovalo i přesunutí libyjských jednotek krále Idrise na území Sjednocené arabské republiky.

²⁶ FERON, James, United Arab Republic Deploys Its Forces Along Border With Israel, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 139, s. 1, 14, ISSN 0362-4331.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Syrian-Iraqi Troop Accord In Israeli Crisis Reported, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 149, s. 2, ISSN 0362-4331.

²⁹ ČTK, Znepokojivé zostření situace na Blízkém a Středním východě, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 143, s. 1, ISSN 0032-6569.

³⁰ Tamtéž.

³¹ ČTK, Incident v ústí Akabského zálivu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 148, s. 1, 7, ISSN 0032-6569.

³² Hrozby přicházejí z Washingtonu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 149, s. 7, ISSN 0032-6569.

³³ BROŽ, Ivan., pozn. 2., s. 190.

1.2.2 Palestinská otázka

The Guardian věnoval pozornost i organizaci s názvem Palestinská osvobozená armáda (dále PLA), u které je v tisku zmíněn nejen měsíc a rok založení, tedy září roku 1964, ale i jejich deklarovaný cíl v podobě zničení Izraele.³⁴ Toto britské periodikum opakovaně zmiňovalo, že PLA bylo sponzorováno Egyptem a podílelo se na provokaci u izraelských hranic.³⁵ V ostrovním tisku se palestinská otázka probírala často. Svůj podíl na tom měl i Gamál Násir, podle jehož názoru bylo hlavním problémem probíhající krize agrese vůči palestinskému lidu, podporovanou Spojenými státy americkými, ale i Velkou Británií.³⁶ Palestinský problém byl zmíněn i na stránkách Le Monde a znovu ve spojitosti s Násirem, jenž ho chtěl řešit jako celek.³⁷ Francouzský deník dal možnost prezentovat názor Jacquesu Berquovi. Ten rovněž viděl jádro konfliktu jako spor dvou národů o jednu zemi.³⁸

The New York Times zase otiskl prohlášení předsedy Organizace pro osvobození Palestiny Ahmada Šukajrího. Ten informoval, že do boje proti Izraeli byly čtrnáct dní před samotným začátkem války rekrutovány tisíce nových bojovníků.³⁹ Rudé právo pro změnu uvedlo informaci o přesunu štábu Palestinské osvobozené armády z Káhiry do Pásmu Gazy.⁴⁰

1.2.3 Pozice Izraele

Na stránkách The Guardian byla velmi dobře vidět samotná změna pozice Izraele k válce během posledních 14 dnů před jejím vypuknutím. Prezident Zalman Šazar nejprve tvrdil, že jeho stát nemá zájem zaútočit na Egypt.⁴¹ To se však změnilo po ohlášení egyptské mobilizace, po níž rovněž britských tisk informoval o částečném povolání izraelských rezerv.⁴² Na stránkách zmiňovaného ostrovního plátku byla často probírána i pozice Jordánska, jež mohlo být zasaženo egyptskou blokádou.⁴³

³⁴ Liberation Army now faces Israel, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 120, s. 1, ISSN 0261-3077.

³⁵ *The Guardian*, pozn. 19.

³⁶ WALL, Michael, Russia's pledge to stand by Nasser, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 128, s. 1, ISSN 0261-3077.

³⁷ ROULEAU, Eric, Le president Nasser souhaiterait élargir le débat au problème palestinien dans son ensemble, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 151, s. 4, ISSN 0261-3077.

³⁸ BERQUE, Jacques, Pour une solution du problème palestinien, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 4, ISSN 0261-3077.

³⁹ Cairo calling up 100,000 reserves, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 142, s. 1, ISSN 0362-4331.

⁴⁰ ČTK, Nejistá situace na Středním východě, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 140, s. 1, ISSN 0032-6569.

⁴¹ COOKE Alistair, Why U Thant agreed to withdraw UNEF, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 120, s. 1, ISSN 0261-3077.

⁴² Egypt orders mobilisation—U Thant off to Cairo, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 121, s. 1, ISSN 0261-3077.

⁴³ PRITTIE, TERENCE, International aspect of blockade stressed, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 124, s. 1, ISSN 0261-3077.

Necelý týden před zahájením konfliktu už informace v britském tisku naznačovaly přibližující se válku. Prostor byl věnován tvorbě vlády národní jednoty, ale i vzkazu Izraele, ve kterém plátek zmiňoval, že byl připraven jít do války sám.⁴⁴ Le Monde zase upozorňoval na názory široké veřejnosti v Izraeli, která byla dle něj bojovně naladěna.⁴⁵ Naděje na vyvarování se války výrazně upadla po uzavření smlouvy mezi Egyptem a Jordánskem.⁴⁶ Francouzský tisk tento svazek ve stejném dni prezentoval, že byl uzavřený jen „na oko“, neboť existovaly i nadále mezi arabskými státy problémy a spory.

Le Monde věnoval pozornost i postavení francouzské oficiální politiky vůči Izraeli, která se dočkala v židovském státě značné kritiky a zděšení.⁴⁷ Periodika den před válkou zmínila stavbu města Ašdod, na níž se podíleli dva francouzští architekti s plány na celé centrum města.⁴⁸ Nacházela se zde i zmínka o francouzské společnosti, která se podílela na výstavbě místního nábřeží.⁴⁹ The New York Times 19. května zmínily odpor Izraele vůči stažení jednotek OSN ze Sinaje.⁵⁰ Tento zmiňovaný americký plátek v následujících dnech otiskl zprávy o mobilizaci a poté i o vzniku nového kabinetu.⁵¹ Toto zámořské periodikum zdůrazňovalo popularitu zmíněného kabinetu v Izraeli, především Mošeho Dajana.⁵²

Výrazně jiný byl však pohled Rudého práva. To obhajovalo rozmístění egyptských jednotek na Sinaji jako obranu proti potencionální izraelské agresi vůči Sýrii.⁵³ Samotná nálada v židovském státu dle československého tisku nebyla dobrá, jelikož Izrael nepočítal s rázným postojem Sjednocené arabské republiky.⁵⁴

Opatření arabských zemí dle Rudého práva odpovídala na válečné hrozby Izraele, jenž se ocitl v izolaci vůči celému světu mimo Spojených států amerických.⁵⁵ USA se dle novin snažili získat ve světě další podporu pro Izrael. Americkou pozici přirovnalo na začátku

⁴⁴The Guardian, pozn. 42.

⁴⁵ La pension entre Israël et les pays arabes, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 149, s. 4, ISSN 0261-3077.

⁴⁶ SCEMAMA, André, En Israël, l'espoir d'éviter la guerre faiblit rapidement, *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 2, ISSN 0261-3077.

⁴⁷ A Ashdod, les juifs originaires d'Afrique du Nord s'interrogent sur la position française, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 2, ISSN 0261-3077.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ BREWER, Sam, U.N. to withdraw its mideast force as asked by Cairo, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 139, s. 1, ISSN 0362-4331.

⁵¹ Israelis discuss kabinet shuffle, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 152, s. 1, 19, ISSN 0362-4331.

⁵² FERON, James, Dayan appointed Israel amrs chief, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 153, s. 1, 14 ISSN 0362-4331.

⁵³ Střední východ po týdnu krize, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 140, s. 7. ISSN 0032-6569.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Odloží Izrael vojenskou zkoušku sil?, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 147, s. 1. ISSN 0032-6569.

června Rudé právo k „Černému Petrovi“.⁵⁶ Situace na Středním východě byla ve stejném dni nazvána důsledkem piklů imperialistických kruhů. Ještě ostřejší výrazy volilo Rudé právo v posledních dnech před vypuknutím války, kdy nazvalo vládu národní jednoty válečným kabinetem.⁵⁷

1.2.4 Moše Dajan a vláda národní jednoty

Odlišný pohled byl i na nového ministra obrany ve vládě národní jednoty Mošeho Dajana. Terrence Prittie z *The Guardian* nahlížel na Dajana jako člověka považovaného v Izraeli za hrdinu.⁵⁸ Ve stejném vydání ovšem uváděl, že jeho jmenování výrazně přiblížilo zemi k válce. Dále také zmiňoval i jeho vojenskou historii jako například členství v organizaci Hagana.⁵⁹ Zároveň ale informoval o jeho zapojení do druhé světové války v rámci britské armády. Tisk rovněž zmiňoval, že Dajan byl perfekcionista a označoval ho za „jestřába“.⁶⁰ *Le Monde* se tolik nezaměřil na Dajana, zato na vládu národní jednoty jako celek. Dával ji do souvislosti s veřejným míněním v Izraeli. To bylo převážně za prolomení blokády, k čemuž měli pomoci „vítězové ze Sinaje“ mezi kterými byli David Ben Gurion, Šimon Peres, ale i Dajan.⁶¹ *The New York Times* tituloval Dajana jako hrdinu a v Izraeli velmi populární osobnost.⁶² Stejný den rovněž zmiňoval jeho nedávné vojenské zkušenosti, které měly pomoci podpořit morálku v armádě. Tento americký plátek také uvádí zprávu o tom, že byl přijat pozitivně ve většině izraelských novin, výjimku tvořili ty komunistické.⁶³ V Rudém právu je jmenování vlády národní jednoty prezentováno jako příchod válečného kabinetu s nejextremističtějšími živly v zemi.⁶⁴

V rámci Dajanova příchodu na pozici ministra obrany uváděl ve stejném dni československý tisk informaci, že s ním do vlády vstupuje i bývalý vůdce teroristické organizace Manachem Begin. Zároveň jmenování Dajana podle Rudého práva znamenalo možnou iniciativu bleskové války s arabskými státy.⁶⁵ Nutno podotknout pravdivost

⁵⁶ ČTK, USA se připravují prorazit blokádu Akabského zálivu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 149, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

⁵⁷ Válečná psychóza v Izraeli, *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 152, s. 1, 11. ISSN 0032-6569.

⁵⁸ PRITTIE, Terence, Gen. Dayan the hero of 1956, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ SCEMAMA, André, En Israël, l'espoir d'éviter la guerre faiblit rapidement, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 2, ISSN 0261-3077.

⁶² *The New York Times*, pozn. 52.

⁶³ SMITH, Terence, Israel-Syria fray at border kills 3, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 154, s. 1, 8. ISSN 0362-4331.

⁶⁴ Válečná psychóza v Izraeli, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 152, s. 1, 11. ISSN 0032-6569.

⁶⁵ Tamtéž.

těchto informací, neboť 4. června byl doopravdy schválen návrh Dajana na započetí války, jelikož ve stejný den obdržel informace o rozhodnutí egyptských generálů začít ofenzivu.⁶⁶

⁶⁶ BROŽ, Ivan., pozn. 2, s. 190.

1.3 Šestidenní válka

Šestidenní válka začala 5. června 1967 izraelským útokem na egyptské letectvo a jeho základny.⁶⁷ Ty se nacházely na různých místech jako delta Nilu nebo Sinajský poloostrov. Během akce, které velel generálmajor Mordechaj Hod, se židovskému státu podařilo zničit 309 z celkového počtu 340 letounů.⁶⁸ Egyptská strana ovšem tuto informaci v prvních hodinách nezveřejnila, ba naopak motivovala své spojence k dalším útokům na Izrael. Jordánsko se rozhodlo bombardovat letiště v Kfar Sirkinu, Sýrie zase rafinerii ropy v Haifě. Tyto dva zmiňované státy ve stejném dni následně čelily izraelskému protiútoku, který byl natolik drtivý, že mu zajistil absolutní vzdušnou převahu po celou dobu konfliktu.⁶⁹

Pozemní boje se odehrávaly na několika frontách. Stěžejní pro průběh války byla pro Izrael ta na Sinajském poloostrově, na kterou kladl od počátku tažení největší důraz. Generál Izrael Tal se koncentroval na severní část Sinajského poloostrova, kde chtěl podél moře prolomit egyptskou blokádu a postupovat k Suezskému průplavu.⁷⁰ Židovský stát se nakonec zmocnil průplavu 8. června, přičemž se klíčová bitva severního postupu odehrála u Rafahu. Divize generála Ariela Šarona měla za úkol vypořádat se s egyptskou obranou u Abú Agalji, kde procházela důležitá komunikace směrem k městu Nekhel.⁷¹ Celkově Izrael mohl hodnotit svou misi na Sinaji jako velmi úspěšnou, neboť se zde zmocnil i Šarm aš-Šajchu, díky čemuž skončila blokáda Tiranské úžiny, která se uváděla jako hlavní příčina války. Po čtyřech dnech bojů tedy vlála na celém poloostrově vlajka s Davidovou hvězdou.⁷²

Jordánská fronta měla pro obě strany daleko jiný význam než ta na Sinaji. Právě v této oblasti se totiž nacházela řada míst s obrovským významem pro křesťanství, islám i judaismus. Nejprve vojska židovského státu svým postupem obsadila výšiny v Judských horách, díky čemuž mohla přerušit obsazením komunikace dopravní spojení mezi Ramalláhem a Jeruzalémem.⁷³ Následovaly tvrdé boje o posvátné město, z nichž vyšel jako vítěz Izrael. Byli to právě jeho vojáci, kteří 7. června kolem 10. hodiny stanuli u nejvýznamnějšího místa celého judaismu, Zdi nářků. Poté na místě následoval ceremoniál, jelikož důležitost této události představuje jeden z klíčových momentů v dějinách státu

⁶⁷ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 187–188.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ BROŽ, Ivan., pozn. 1, s. 190–199.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž.

⁷³ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 211–229.

Izrael.⁷⁴ Dobytím Jeruzaléma ale boje neskončily, jelikož židovský stát nakonec svůj postup zastavil až u řeky Jordán. 7. června ve 20 hodin večer bylo podepsáno příměří. Výsledku a zatažení své země do války jordánský král Husajn litoval ihned po jejím skončení, neboť sám podlehl všeobecné hysterii, ale i myslným informacím o egyptském zdaru v počátku války.⁷⁵ Izrael připravil v bojích svého východního souseda nejen o značnou část území, nýbrž i o 6 tisíc vojáků.⁷⁶

Boje na syrské frontě začaly leteckými údery na rafinerii v severoizraelské Haifě. Židovský stát na tuto akci reagoval drtivým protiútokem, při němž vyřadil většinu strojů svého oponenta.⁷⁷ Oblast Golanských výšin představovala pro Izrael důležitou otázku do delší časový úsek, neboť právě z tohoto území probíhalo ostřelování jeho osad, jež ležely v příhraničním pásmu. Moše Dajan váhal s útokem na Sýrii, neboť se bál možného zatažení sovětské strany do konfliktu. Nakonec dal však útoku zelenou a po bojích ve složitém terénu oslavil úspěch. Izrael dobyl cenné území, neboť měl pod kontrolou celou planinu Golanských výšin. Dne 10. června v 18:30 se podařilo zprostředkovat s pomocí OSN příměří, které válku ukončilo.⁷⁸

Šestidenní válka tedy výrazně změnila situaci na Středním východě. Izrael vzešel z konfliktu jako vítěz, jelikož slavil výrazné územní zisky. Židovský stát získal území Sinajského poloostrova, Západní břeh Jordánu, kontrolu nad celým Jeruzalémem a Golanské výšiny, ze kterých mohlo jeho dělostřelectvo ohrožovat syrské hlavní město Damašek.⁷⁹

⁷⁴ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 211–229.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ ČEJKA, Marek., pozn. 7, s. 116–119.

⁷⁷ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 230–236.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 237–239.

1.4 Denní tisk a šestidenní válka

1.4.1 Denní tisk a první den války

Na stránkách Rudého práva byly všechny články o válečných operacích prvního dne ostrých bojů vedeny dosti jednostranně. Stejně jako před začátkem střetu byl Izrael popisován jako iniciátor.⁸⁰ Vojenská akce židovského státu byla popsána jako zákeřný přeпад, přičemž arabské státy jsou zde vyobrazeny jako ty, které o válku žádný zájem neměly. Americký *The New York Times* i britský *The Guardian* neměly nikterak vyhraněný postoj k jedné či druhé straně konfliktu v otázce, kdo stál za jeho vypuknutím. I francouzský *Le Monde* se stavěl k počátku války poněkud nestranně, když uveřejnil zprávy o vzájemném osočování izraelské i egyptské strany z rozpoutání konfliktu.⁸¹ Dle Rudého práva hrál důležitou roli ve vypuknutí konfliktu i čas. Ten měl hrát proti Izraeli, jenž se údajně zareagoval kvapným útokem i kvůli rychlému uzavírání spojeneckým smluv mezi arabskými zeměmi, což uveřejnil v článku *Proč Izrael přistoupil k agresí* autor Milan Mádr.⁸²

The Guardian v první řadě popisoval situaci ohledně leteckých operací. V článku *Israel claims land air successes as Britain and US declare neutrality* uveřejnil izraelské stanovisko o zničení 374 letadel, přičemž většina z nich patřila Egyptu.⁸³ Poté byly otisknuty i zprávy z egyptské strany. Podobným způsobem informoval *The New York Times*, jehož text více stranil v situaci popisující první hodiny války Izraeli, neboť preferoval jeho stanoviska o velkých vojenských vítězstvích na Sinaji či zmocnění se jordánského města Dženín.⁸⁴ Poté však i zde bylo prezentováno prohlášení Káhiry o tom, že naopak zastavila izraelský útok na Sinaj hned ve dvou místech.

Zmíněný americký plátek dal 6. června prostor tamějším vojenským analytikům, kteří předpovídali izraelské vítězství. O tom informoval William Beercher ve článku *US. Military Analysts Expect Short War, With Israel Winning*.⁸⁵ Ve svých tvrzeních se snažili najít srovnání se situací z roku 1956. V první řadě zmiňovali, že tehdy dokázali porazit egyptské vojsko za 100 hodin. Zároveň se však vyjadřovali i o tom, že se nevědělo, jak silná byla

⁸⁰ Izrael zahájil agresí proti SAR, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

⁸¹ Bataille de chars sur la frontière sud d'Israël: Des bases aériennes égyptiennes sont bombardées, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 157, s. 1, ISSN 0261-3077.

⁸² MÁDR, Milan, Proč Izrael přistoupil k agresí, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 7. ISSN 0032-6569.

⁸³ Israel claims land air successes as Britain and US declare neutrality, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 134, s. 7, ISSN 0261-3077.

⁸⁴ Fighting is Raging In Gaza and Sinai, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 157, s. 1 ISSN 0362-4331.

⁸⁵ BEECHER, William, US. Military Analysts Expect Short War, With Israel Winning, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 157, s. 1, 17 ISSN 0362-4331.

egyptská armáda v porovnání s tou z doby Suezské krize. Navíc během zmíněného vojenského střetnutí musela čelit útoku hned na dvou frontách, jelikož tehdy se vojenských akcí účastnila i Velká Británie s Francií.

Rudé právo kladlo velký důraz na operace arabské strany, jako například bombardování Tel Avivu iráckými vojsky či vstup saúdskoarabských jednotek do Jordánska, kde mu měly poskytnout podporu proti agresi.⁸⁶ Československý plátek se ve článku *Izrael zahájil agresi proti SAR* snažil vzbudit dojem jednoty mezi arabskými státy i vyjmenováním států, které se rovněž rozhodly poslat jednotky či vyhlásit válku Izraeli. Tento seznam čítal Alžírsko, Maroko, Libyi, Kuvajt, Súdán a Jemen. Zároveň uvedl, že na izraelský útok odpověděli silou všichni jeho sousedé s výjimkou Libanonu.⁸⁷ Důležitou zprávou Rudého práva byla i ta o konferenci 11 arabských zemí v Bagdádu, kde účastníci diskutovali o zastavení dodávek nafty do zemí podporujících izraelský útok.⁸⁸ Toto jednání neuniklo ani pozornosti The Guardian, jenž taktéž informoval o konferenci, avšak ve svých článcích nestránil izraelské či arabské straně, pouze uvedl, že zmiňovaný stát má právo žít.⁸⁹

Francouzský deník Le Monde uvedl ve článku *Bataille de chars sur la frontière sud d'Israël: Des bases aériennes égyptiennes sont bombardées* informaci o pokusu amerického tankeru zablokovat Suezský průplav.⁹⁰ Toto zmiňovalo na úvodní stránce 6. června i Rudé právo. Zajímavostí však bylo, že tyto dva deníky informovaly i o veřejných akcích podpory pro jednu či druhou stranu. Rudé právo ocenilo akt Československé mládeže, která vyjádřila solidaritu se Sjednocenou arabskou republikou, již měla být poskytnuta pomoc podobná té soudruhům ve Vietnamu.⁹¹ Ta zahrnovala zdravotní materiál, finanční sbírky či dárcovství krve. Tento tisk se nevěnoval pouze akcím uvnitř hranic republiky, ale i ostatním zemím, mezi něž patřilo i Bulharsko, v jehož hlavním městě Sofii proběhla protiizraelská demonstrace, o níž informoval rovněž deník vydávaný v Praze.⁹² Naopak francouzský plátek věnoval pozornost manifestaci na podporu židovského státu u izraelské

⁸⁶Rudé právo, pozn. 80.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹AITKEN, Ian, Premier hopes US and Russia will stay out, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

⁹⁰Le Monde, pozn. 81.

⁹¹ Sjednoťme své síly ve společném boji za mír, Izrael zahájil agresi proti SAR, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 1. ISSN 0032-6569.

⁹²Rudé právo, pozn. 80.

ambasády, kde se sešli příznivci Izraele.⁹³ Během akce lidé přirovnávali Gamála Násira k vrahovi.

Rudé právo naznačovalo rozdílný postoj Francie oproti Spojeným státům americkým a Velké Británii. Jeho důkazem byl fakt, že Francie zastavila dodávky zbraní do obou zemí konfliktu, přičemž jejich hlavním příjemcem byl do té doby Izrael.⁹⁴ The Guardian věnoval zase výrazný prostor stanoviskům USA, které považoval za klíčové pro průběh konfliktu. Zámořská země se totiž rozhodla neposkytnout vojenskou podporu Izraeli v případě, že zaútočí jako první.⁹⁵

Po analýze prvního dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že Rudé právo silně odsoudilo izraelský útok a kladlo oproti zbylým deníkům větší důraz na protioperace arabské strany. Na stranách The New York Times dostalo výrazný prostor porovnání s vypuknutím bojů v roce 1956. Le Monde se oproti jiným deníkům více zaměřilo i na další předměty arabsko-izraelských sporů a The Guardian se zase oproti ostatním plátkům více zaměřil na letecké operace a zároveň přisuzoval klíčovou roli v probíhajícím konfliktu Spojeným státům americkým.

⁹³ Manifestation de sympathie devant l'ambassade d'Israel, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 157, s. 3, ISSN 0261-3077.

⁹⁴ *Rudé právo*, pozn. 80.

⁹⁵ SCOTT, Richard, US doubt who fired first, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

1.4.2 Denní tisk a druhý den války

Druhý den války byl již u vybraných novin prezentován jako den výrazných izraelských úspěchů, především na Sinajském poloostrově. Le Monde na svých stránkách informoval o značných územních ziscích nejen na zmíněném Sinaji, ale i v Gaze, kde s odkazem na izraelské prohlášení francouzský plátek informuje ve článku *Bataille Le Caire accuse Washington et Londres d'être intervenus aux côtés d'Israël* o obklíčení palestinských vojáků izraelskými jednotkami.⁹⁶ O izraelském postupu v dané lokalitě se zmiňoval ve stejný den i americký The New York Times, jenž označoval v textu *Israelis Seize Gaza, Push South in Sinai* úspěchy za až překvapivě snadné.⁹⁷

Avšak s odkazem na Radu bezpečnosti zdůrazňoval ve článku Drewa Middletona s názvem *U.S. Proposal Voted – Soviet Drops Its Pullback Demand*, že prioritou všech 15 členů bylo zastavení bojů.⁹⁸ V tento den nezpochybňovalo postup izraelských jednotek i Rudé právo, které však začalo klást důraz na jinou věc. Tou byla podpora židovského státu ze strany Spojených států amerických a Velké Británie.⁹⁹ Letecké úspěchy měly dle československého tisku větší význam z hlediska utvoření dominance ve vzduchu, než z důvodu poskytnutí podpory pěchotě. Le Monde zase kladl důraz na rostoucí roli pozemních sil v probíhající válce.¹⁰⁰

O výrazném pokroku izraelských jednotek v boji o Jeruzalém informoval The New York Times.¹⁰¹ Jordánské vojsko prožilo dle amerického plátku neúspěch, jelikož cesty k historicky významnému městu měl v tu dobu v držení jeho soupeř. O debaklu této arabské země se zmiňoval i The Guardian, na jehož stránkách byla vznesena otázka, zda měl tento stát vůbec šanci vydržet izraelský nápor po delší než krátkou dobu.¹⁰² Neúspěch tohoto království pouze podtrhoval celkově velmi špatnou situaci arabských zemí.

Jiná situace ale panovala druhého dne války na syrsko-izraelské frontě. Rudé právo se odkazovalo na oficiální komuniké syrského vedení, podle něhož postoupily syrské jednotky

⁹⁶ Le Caire accuse Washington et Londres d'être intervenus aux côtés d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 158, s. 2, ISSN 0261-3077.

⁹⁷ Israelis Seize Gaza, Push South in Sinai, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 158, s. 1, ISSN 0362-4331.

⁹⁸ MIDDLETON, Drew, U.S. Proposal Voted – Soviet Drops Its Pullback Demand, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 158, s. 1, 20 ISSN 0362-4331.

⁹⁹ Prudké boje obrněných a leteckých jednotek, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 155, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

¹⁰⁰ *Le Monde*, pozn. 96.

¹⁰¹ *The New York Times*, pozn. 97.

¹⁰² The misfortunes of war, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 135, s. 8, ISSN 0261-3077.

až na území Izraele do blízkosti Galilejského jezera, které leží jižně od Golanských výšin.¹⁰³ The New York Times rovněž otiskl zprávy o zmíněném postupu, avšak ještě k tomu připojil ve článku *Israelis Seize Gaza, Push South in Sinai* zprávu, že izraelská strana tyto závěry odmítla.¹⁰⁴ Podobné informace zveřejnil i Le Monde v textu s nadpisem *Bataille Le Caire accuse Washington et Londres d'être intervenus aux côtés d'Israël* tím, že Izrael sice akceptoval, že boje se syrskou armádou byly těžké, nicméně k proniknutí na jeho území nedošlo.¹⁰⁵

Francouzský deník se 7. června na svých stránkách věnoval i veřejnému mínění v židovském státě. To se postupem času začínalo více přiklánět k postoji vlády, neboť výrazné vojenské úspěchy měly na místní obyvatele pozitivní vliv a posilovaly důvěru v armádu.¹⁰⁶ Dle Rudého práva ale Izrael nečekaly jednoduché chvíle, neboť upozorňovalo na zastavení dodávek zbraní z Francie do této země, což bylo uveřejněno v článku *Paríž zastavila dodávky zbraní* od autora Karla Práška.¹⁰⁷ Tento krok byl odůvodněn francouzským strachem z dodávky nafty, neboť 84 % této důležité suroviny putovalo do této západoevropské země z arabských států.¹⁰⁸

Probíraným tématem byla i britská a americká pomoc izraelskému vojsku. Důležité svědectví uveřejnilo Rudé právo, které poskytlo svým čtenářům informaci o Abrahamu Clanovi, zajatém izraelském pilotovi. Ten přiznal, že na izraelských letištích přistálo hned 17 britských bombardérů ještě deset dní před začátkem války.¹⁰⁹ Ve stejném dni tento československý plátek informoval v článku *Prudké boje obrněných a leteckých jednotek* i o jordánských důkazech o zapojení americké strany do konfliktu pocházejících z radarové stanice.¹¹⁰

Nezpochybnitelným faktem druhého dne však byl jasný izraelský postup především na Sinajském poloostrově a na izraelsko-jordánské frontě. S tím však narůstaly i otázky o možném zisku či připojení těchto území. The Guardian měl v této věci jasno, neboť

¹⁰³Rudé právo, pozn. 99.

¹⁰⁴The New York Times, pozn. 97.

¹⁰⁵Le Monde, pozn. 81.

¹⁰⁶ La première phase des hostilités entre Israël et les pays arabes, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 158, s. 2, ISSN 0261-3077.

¹⁰⁷ PRÁŠEK, Karel, Francie zastavila dodávky zbraní, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 155, s. 7. ISSN 0032-6569.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹Rudé právo, pozn. 99.

¹¹⁰ Tamtéž.

v článku *The misfortunes of war* predikoval, že Izrael se dobytých území nebude chtít do budoucna vzdát.¹¹¹

Po analýze druhého dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že společným znakem úvodních stran vybraných plátku bylo informování o izraelském postupu. Opět zde ale bylo možné najít některé rozdíly. Rudé právo se totiž zmiňovalo o značných postupech syrského vojska do území Izraele, tuto zprávu otisk i The New York Times, který však pro porovnání uveřejnil i izraelské prohlášení, jež zprávu dementovalo. The Guardian dal zase větší prostor predikci možného budoucího územního vývoje. Le Monde oproti jiným deníkům více vyzdvihovalo důležitost dění v samotném Izraeli, konkrétně tedy veřejnému mínění.

¹¹¹*The Guardian*, pozn. 102.

1.4.3 Denní tisk a třetí den války

Klíčovým a průřezovým tématem třetího dne války byl odkaz na jednomyslné stanovisko Rady bezpečnosti. Dne 8. června bylo poprvé zřetelné ze stránek Rudého práva, že Izrael jasně dominuje válce. Opět byl titulován jako agresor, avšak bylo zde zmíněno, že se pro něj situace na egyptské i jordánské frontě vyvíjí zcela příznivě a že ve válce dominuje.¹¹² Rudé právo odkázalo i na syrské zprávy o úspěších jejího vojska na severu Izraele, avšak dodalo, že velikost vojenských úspěchů Sýrie se nedá srovnávat s izraelskými, neboť jeho postup územím Egypta byl daleko impozantnější.¹¹³ O syrském postupu na město Nazaret informoval *The Guardian*.¹¹⁴ Zajímavé prohlášení otiskl stejného dne *Le Monde*. Byl v něm prezentován názor francouzského premiéra Georgese Pompidoua, který tvrdil, že problém mezi Izraelem a arabskými státy není způsoben pouze těmito státy.¹¹⁵ Výraznou roli hrály světové mocnosti a jejich chování a přístup ke konfliktu.

Co se týče samotného průběhu války z vojenského hlediska, tak zprávám dominovaly ty o postupu izraelské armády na Sinajském poloostrově. *The Guardian* informoval o obsazení pevnosti Šarm aš-Šajch na jihu poloostrova jednotkami židovského státu, které zde vystřídaly ty egyptské.¹¹⁶ Podobný průběh akce byl popsán i v Rudém právu, které zdůrazňovalo důležitost pevnosti ze strategického významu, neboť se jednalo o vjezd do Tiranské úžiny.¹¹⁷ Jako významný úspěch bylo získání pevnosti prezentováno i na stránkách *The New York Times*, který zveřejnil fakta o izraelském postupu směrem k Suezskému průplavu.¹¹⁸ Tento americký plátek již ve svých nadpisech prezentoval izraelské úspěchy jasným výčtem.¹¹⁹ Navíc ještě zdůraznil, že Sjednocená arabská republika odmítá zastavit palbu. O celkové situaci se otevřeněji vyjádřilo rovněž Rudé právo. To zmiňovalo prudké boje na Sinaji, které vyzněly v neprospěch Egypta.¹²⁰

Nebyla to ovšem pouze egyptská fronta, která zaplňovala první stránky dne vybraných plátků. Z historického hlediska velmi významný a emotivní moment nastal v Jeruzalémě, který se ocitl v moci Izraele. *The New York Times* zveřejnil na titulní stráně informaci a fotografii o důležitém bodu moderních dějin židovského státu. Tím bylo zmocnění se Zdi

¹¹² Rada bezpečnosti vyzvala k zastavení palby, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 156, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Israel ready to stop if Arabs will, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 136, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹¹⁵ Les réactions françaises a la guerre, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 6, ISSN 0261-3077.

¹¹⁶ *The Guardian*, pozn. 114.

¹¹⁷ *Rudé právo*, pozn. 112.

¹¹⁸ Major Mideast Developments, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 159, s. 1, ISSN 0362-4331.

¹¹⁹ Israelis pout the Arabs, approached Suez, break blockade, occupy Old Jerusalem, Agree to U.N. cease-fire, U.A.R. rejects it, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 159, s. 1, ISSN 0362-4331.

¹²⁰ *Rudé právo*, pozn. 112.

nářků, u níž se mohli po 19 letech izraelští Židé znovu pomodlit.¹²¹ Jordánská ztráta území pokračovala i ve třetím dni války, což neuniklo pozornosti tisku. Rudé právo informovalo, že boje probíhaly po celé délce hranic, přičemž se Izraelci zmocnili měst Rámáláh a Túbás.¹²² Co na rozdíl od jiných plátů československé noviny považovaly za důležité uvést, bylo bombardování, které nebralo ohled na arabské civilisty.¹²³ Rudé právo vysloveně jordánskou situaci debaklem nenazvalo, nicméně výčet jeho neúspěchů byl v textu zřejmý.

The Guardian již tento den věnoval pozornost možnému vývoji po válečném konfliktu. Britský plátek uveřejnil možné podmínky Izraele. V první řadě se mělo jednat o volný průplav Akabským zálivem.¹²⁴ Dále chtěl usilovat o volné proplutí všech lodí Suezským průplavem. Jako ústupek hodlal v budoucnu opět přijmout vojska OSN na území, z něhož je před vypuknutím války odvolal generální tajemník OSN U Thant.¹²⁵ The New York Times zase zveřejnil na základě prohlášení Moskvy hrozbu týkající se přerušování styků mezi Sovětským svazem a Izraelem, pokud židovský stát nezastaví palbu.¹²⁶

Rudé právo poskytlo 8. června mediální prostor protestním akcím z území Československa. Jednalo se například o protestní dopis izraelskému velvyslanectví poslaný železnobrodskými skláři či protestní rezoluce z podniků jako Motor České Budějovice, ČZM Strakonice a mnoha dalších.¹²⁷

Po analýze třetího dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že Rudé právo poprvé začalo výrazněji přiznávat úspěšný izraelský vojenský postup. Tentokrát však veřejné mínění v Československu nasměrovalo proti židovskému státu skrze zprávu o bombardování civilních cílů. The New York Times kladl kromě postupu vojsk na Sinaji velký důraz na dobytí ikonické Zdi nářků. Této události poskytl oproti jiným analyzovaným deníkům větší prostor. The Guardian se opět více zaměřil na možné události po konci války. O den dříve totiž predikoval izraelské nakládání s dobytým územím, tentokrát zase předvídal možné izraelské požadavky, které by měly směřovat k ukončení bojů. Le Monde poskytlo při třetím dni války větší nadhled. Ten se projevil v hledání viníků samotného konfliktu. Na

¹²¹The New York Times, pozn. 159.

¹²²Rudé právo, pozn. 112.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴The Guardian, pozn. 114.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶The New York Times, pozn. 159.

¹²⁷ ČTK, Protesty proti izraelské agresi, in: Rudé právo, 1967, roč. 47, č. 156, s. 1. ISSN 0032-6569.

rozdíl od britského či amerického plátku totiž dával celý konflikt za vinu nejen Izraeli a arabským státům, ale i mocnostem, které měly konflikt rovněž způsobit.

1.4.4 Denní tisk a čtvrtý den války

Stránky světového tisku 9. června plnily především zprávy o přijetí rezoluce o klidu zbraní. Dle Rudého práva, ale Izrael nechtěl zastavit palbu, což znamenalo prudký kontrast s postojem Egypta.¹²⁸ Jednání židovského státu bylo prezentováno jako méně pochopitelné i z toho hlediska, že Egypt prý jeho postup na frontě zpomalil díky odvážnému a odhodlanému boji, čímž československý tisk odkazoval na káhirské komuniké. O tvrdých bojích na Sinaji se mohli dočíst i čtenáři *The Guardian*. Ten sice přisuzoval izraelské straně úspěchy, zároveň ale poskytl informace i o egyptském protiútoky.¹²⁹ *The New York Times* dával větší prostor izraelským úspěchům. Jako to hlavní vyzdvihoval kompletní kontrolu Sinaje a břehu Suezského průplavu.¹³⁰

Le Monde dávalo prostor situaci v Jeruzalémě. Francouzský deník se odkazoval na prohlášení Mošeho Dajana, z něhož bylo jasné, že má Izrael zájem ovládnout celé město.¹³¹ Daleko zajímavější však bylo upozornění na zhoršující se vztahy Spojených států amerických a Velké Británie s arabskými zeměmi, kde údajný odpor k Anglosasům dosáhl vrcholu.¹³² Naopak Rudé právo opět akcentovalo protiizraelské protesty z území Československa, mezi nimiž se vymykal mírový vzkaz ThDr. Petra Franty.¹³³ Nepřátelskou náladu vůči židovskému státu tento plátek umocnil i zveřejněním prohlášení izraelského velvyslance v Londýně Aharona Reneze, který uvedl, že to byla právě jeho země, která vypálila první výstřel v konfliktu.¹³⁴

Stránky světového tisku plnily i informace o klidu zbraní na jordánské frontě. *The Guardian* upozorňoval na možný vývoj situace na syrské frontě, která se měla stát hlavním ohništěm následných bojů.¹³⁵ Izrael by sem totiž mohl věnovat plnou pozornost, což by pro arabský stát nemuselo představovat příznivý vývoj situace.

The New York Times otiskl zprávu o útoku izraelských letadel a torpédových člunů na americkou loď. Ta se nacházela přibližně 25 kilometrů od Sinaje.¹³⁶ Incident byl zmíněn i

¹²⁸ Izraelská agrese naráží na odpor, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 157, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

¹²⁹ Egypt Access cease-fire, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹³⁰ Major Mideast Developments, Israelis Seize Gaza, Push South in Sinai, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 160, s. 1, ISSN 0362-4331.

¹³¹ Les pays arabes, sauf la Jordanie, rejettent l'ordre de cessez-le-feu lancé à la demande de l'U.R.S.S., in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹³² Tamtéž.

¹³³ ČTK, Čs. veřejnost odsuzuje izraelské agresory, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 157, s. 1. ISSN 0032-6569

¹³⁴ *Rudé právo*, pozn. 128.

¹³⁵ The cease-fire and after, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 12, ISSN 0261-3077.

¹³⁶ *The New York Times*, pozn. 130.

na stránkách *The Guardian*, kde byl rovněž prezentován jako nechtěný.¹³⁷ Podle britského plátku si neštěstí vyžádalo 10 životů.

Po analýze čtvrtého dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že Rudé právo se snažilo čtenáře přesvědčit, že Egypt je výrazně nakloněn klidu zbraní, což bylo dle československého periodika ve velkém kontrastu s Izraelem. *The New York Times* více upozadil egyptské vojenské úspěchy, kterých však bylo skutečně málo. Americký deník tak glorifikoval vojenské úspěchy židovského státu. *Le Monde* opět přineslo na dění v zúčastněných zemích jiný pohled. Čtvrtý den války se totiž více zaměřilo na veřejné mínění v arabských státech. Zde mělo totiž dojít k výraznému zvětšení odporu vůči Spojeným státům americkým a Velké Británii. *The Guardian* zveřejnil zprávu o nechtěném útoku Izraele na americkou loď, nicméně poněkud zvláštní bylo i to, že *The New York Times* incident tituloval stejným přívlastkem a židovskému státu nekladl výraznou vinu, která by mohla ovlivnit veřejné mínění v USA.

¹³⁷ SCOTT, Richard, Ten koled in Israeli attack on US ship, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 1, ISSN 0261-3077.

1.4.5 Denní tisk a pátý den války

Dne 10. června se Rudé právo poprvé od začátku války rozhodlo neumístit do levého horního rohu titulní stránky článek o bojích na Středním východě. Namísto toho zde uveřejnilo informaci o pátém sjezdu Československého svazu mládeže. V dalších člancích ale již konflikt zmíněn byl. Izrael dle Rudého práva porušil svůj závazek, když ignoroval rozhodnutí Rady bezpečnosti.¹³⁸ Židovský stát zde byl opět titulován jako agresor, jeho činy nejsou v západních zemích dostatečně odsouzeny. O vzájemném obviňování mezi syrskou a izraelskou stranou informoval *Le Monde*, který zároveň uvedl, že na syrské frontě klid zbraní nenastal.¹³⁹

Tento francouzský plátek věnoval pozornost i budoucím dopadům konfliktu, o němž psal, že se chýlí ke konci.¹⁴⁰ Ve stejném článku byla zmíněna i kuriózní situace ohledně vystoupení Mohameda El Konyho, jenž se chystal obhájit rozhodnutí Egypta o pokračování v bojích. Následně však došlo ke změně plánu a El Kony oznámil, že jeho země se rozhodla zastavit palbu. Toto rozhodnutí nepřijaly některé země kladně, zmíněna je zde například Kuba či Alžírsko, jež dříve spadalo pod Francii. O dopadech konfliktu se mohli dočíst i čtenáři Rudého práva, na jehož stranách se zmiňovaly budoucí izraelské plány o trvalé anexi některých území jako jordánská část Jeruzaléma nebo oblast Gazy.¹⁴¹

Velkou pozornost světového tisku vzbudilo i prohlášení Gamála Násira. *The New York Times* informoval, že se egyptský prezident odhodlal rezignovat.¹⁴² Americký plátek ale informoval i o výrazné podpoře, které se Násirovi dostalo ze strany lidu severoafrického státu. Ta se dostavila i přes fakt, že lídr země bral plnou odpovědnost za průběh bojů.¹⁴³ Podobně psal o situaci *The Guardian*, jenž rovněž uvedl informace o snaze egyptského lidu udržet svého prezidenta ve funkci.¹⁴⁴ Tento britský plátek rovněž uvedl, že na předměstích Káhiry se konaly demonstrace za jeho podporu. O plánované Násirově rezignaci se mohli

¹³⁸ Boje na Středním východě se chýlí ke konci, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 158, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

¹³⁹ Les deux camps s'accusent mutuellement d'avoir repris les hostilités, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹⁴⁰ BEN, Philippe, Après l'ordre de cessez-le-feu: La décision du Caire aura de très graves répercussions dans les pays du tiers monde, *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 2, ISSN 0261-3077.

¹⁴¹ *Rudé právo*, pozn. 138.

¹⁴² PACE, Eric, Cairo Leader Assumes Responsibility for „Great Setback“, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 161, s. 1, 12, ISSN 0362-4331.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Nasser defers decision on resignation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 138, s. 1, ISSN 0261-3077.

dočíst i čtenáři Rudého práva, které dodalo, že lídr země nebude brát ohled na případné podpůrné protesty.¹⁴⁵

Na stránkách československého tisku se rovněž objevilo důležité prohlášení zemí východního bloku, které vyzývaly Izrael k zastavení útočných akcí.¹⁴⁶ Toto prohlášení neuniklo pozornosti The Guardian, jenž nazval prohlášení Sovětského svazu a jeho satelitů jako nejvýraznější krok od započetí bojů.¹⁴⁷ The New York Times dal výrazný podíl popisu situace na syrské frontě, kde se údajně izraelské oddíly dostaly do vzdálenosti necelých 60 kilometrů od Damašku.¹⁴⁸ Syrská strana tyto pro ni nepříjemné informace přiznala, nicméně americký plátek uvedl i bližší informace ke kořenu konfliktu na severovýchodní izraelské hranici, kde mělo dle strany židovského státu docházet k incidentům, které končily i úmrtím místních.¹⁴⁹

Po analýze pátého dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že Rudé právo opět útočilo na Izrael. Ten byl na jeho stranách brán jako stát, který je čistý agresor nerespektující stanovisko Rady bezpečnosti. Le Monde více upozadilo roli veřejného mínění v jednotlivých zemích konfliktu a více se přiblížilo tomu, co bylo charakteristické v předchozích dnech pro The Guardian. Francouzský plátek se totiž zaměřil na predikci možného vývoje na Středním východě, přičemž uváděl, že válka se blíží ke konci, a proto bylo nutné již s budoucími změnami počítat.

Velký ohlas světového tisku vzbudilo odstoupení Násira. Trochu překvapivě daly The Guardian a The New York Times výrazný prostor reakci egyptské veřejnosti na oznámení rezignace jejího prezidenta. Ten se totiž dle amerického i britského tisku stále těšil obrovské popularitě. Trochu méně zveřejnění podpory překvapilo u Rudého práva, jež se rovněž zabývalo podporou Násira.

Poprvé za celou dobu konfliktu dostaly výrazný prostor světového tisku i státy východního bloku se Sovětským svazem v čele. V Rudém právu se samozřejmě o odsouzení izraelské agrese psalo již od samotného počátku války, tentokrát ale dostalo v deníku The Guardian výrazný prostor stanovisko SSSR a jeho satelitů. The New York Times se poprvé

¹⁴⁵ Rudé právo, pozn. 138.

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ ZORZA, Victor, Russia tries to salve its reputation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 138, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹⁴⁸ GRUSON, Sydney, Head of Tank Column Reported 35 Miles From Damascus, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 161, s. 1, 13 ISSN 0362-4331.

¹⁴⁹ Tamtéž.

od vypuknutí války zaměřil více na syrskou frontu než egyptskou. Právě spory Izraele s jeho severním sousedem byly zde rozebrány více do hloubky a poskytly americkým čtenářům širší pohled na samotné jádro konfliktu. Z hlediska probíhajícího vývoje deník vyzdvihoval výraznou převahu Izraele, která se projevila i na analyzované syrské frontě.

1.4.6 Denní tisk a šestý den války

O závěrečných bojích a následném uzavření míru informoval světový tisk velmi odlišně. Rudé právo opět upozorňovalo na dlouhou izraelskou neochotu ukončit boje.¹⁵⁰ Jako rozhodující krok k zastavení palby byla v tomto československém plátku vyobrazena výzva a varování židovskému státu ze strany Sovětského svazu, který se rozhodl ukončit diplomatické vztahy s izraelskou stranou.¹⁵¹ Argumentem bylo neakceptování rozhodnutí Rady bezpečnosti a pokračující postup proti arabským státům.¹⁵² The New York Times informoval o ukončení války, kterou již tehdy popisoval jako šestidenní, jako oboustranné přijetí rezoluce o zastavení palby.¹⁵³

Le Monde se pro změnu ihned po konci bojů věnoval postavení velmocí. Dle francouzského deníku donutil Spojené státy americké vymanit se z pasivity v dění na Středním východě. Podle zveřejněného článku bylo samotné zapojení USA do konfliktu nazváno fiaskem, avšak ne tak velkým, s jakým z války vyšly arabské státy, ale i Sovětský svaz.¹⁵⁴ V souvislosti s teritoriálními dopady na oblast ležící východně od Středozemního moře se The Guardian zabýval územím, jež židovský stát vojensky obsadil během války. Toto území si Izrael měl v plánu ponechat s argumentací své ochranu proti budoucí agresi ze strany arabských států.¹⁵⁵ Britský deník ale informoval i o odporu ze strany Sovětského svazu, jenž s teritoriálními změnami nesouhlasil.¹⁵⁶ Velmi probíraným tématem byl i možný návrat hranic z roku 1949, to ovšem židovský stát zcela odmítal. Téma hranic dostalo prostor i v deníku The New York Times, který rovněž otiskl izraelské plány ponechat si dobytá území.¹⁵⁷ Velký důraz zde byl kladen na Jeruzalém, jehož zisku přikládal americký plátek i s odkazem na izraelská prohlášení největší důležitost.

S ohledem na zprávy z předešlých dní bylo frekventovaným tématem i případné odstoupení Gamála Násira z úřadu egyptského prezidenta. Tomuto tématu dalo velký prostor

¹⁵⁰ Na Středním východě byla zastavena palba, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 159, s. 1, 11. ISSN 0032-6569.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² ČTK, Sovětská nota Izraeli, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 159, s. 1. ISSN 0032-6569.

¹⁵³ GRUSON, Sydney, Syrian Zone 12 Miles Wide Cleared Near Sea of Galilee, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 32, ISSN 0362-4331.

¹⁵⁴ CLÉMENT, Alain, De la phase militaire a la phase diplomatice: Washington ne rejectterait pas a priori les revendications territoriales d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 164, s. 2, ISSN 0261-3077.

¹⁵⁵ PRITTIE, Terence, Israelis harden attitude on territorial demands, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 139, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹⁵⁶ ZORZA, Victor, Israeli-Arab talk opposed by Russia, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 139, s. 1, ISSN 0261-3077.

¹⁵⁷ Israel Rules Out Return to Frontiers, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 32 ISSN 0362-4331.

Rudé právo, z jehož článku byla jasně zřetelná spokojenost se změnou Násirova rozhodnutí.¹⁵⁸ Ještě o den dříve, tedy 10. června, psal československý tisk o jeho odstoupení bez ohledu na podpůrné protesty.¹⁵⁹ Násir ale přece jen po mimořádných projevech sympatií vzal svoji demisi zpět a rozhodl se ve funkci setrvat. V Rudém právu byl zmiňovaný prezident vyobrazen jako člověk s velkou domácí podporou. Násirovi se dostalo dlouhého potlesku od členů Národního shromáždění, jehož poslanci byli změnou o 180 stupňů nadšeni.¹⁶⁰

Poslední ohniska bojů šestidenní války utichla na izraelsko-syrské frontě, jež se svou podobou lišila od té egyptské či jordánské, hlavně díky terénu Golanských výšin, alespoň podle *The New York Times*.¹⁶¹ I zde dle amerického plátku ale dosáhla armáda židovského státu po 30 hodinách bojů velkého vítězství. Nicméně deník se nebál zveřejnit informace poskytnuté pozorovateli OSN, kteří reportovali o izraelském bombardování v okolí Damašku, jež mělo nastat 17 minut po oficiálním uzavření příměří.¹⁶² Rudé právo naopak nezveličovalo úspěch židovského státu, neboť narazil ve vysoké nadmořské výšce na odpor, především ve městě Kuntejra se svedly velmi tvrdé boje.¹⁶³ Prostor v československém periodiku s tradičním zájmem o arabskou stranu dostalo i s odkazem na ammánské zdroje vystěhování 70 tisíc Palestinců z okupovaného území západně od řeky Jordán.¹⁶⁴

Po analýze šestého dne šestidenní války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že Rudé právo kladlo lví podíl na zastavení palby Sovětskému svazu. Právě jeho ultimátum izraelské straně se stalo dle československého plátku klíčovou událostí, která utlumila agresi židovského státu. *Le Monde* se v závěrečném dni vrátilo k rozebírání války z pohledu velmocí. Ty zde během konfliktu utrpěly obrovské fiasko. Zmíněny jsou zde Spojené státy americké, ale i SSSR. Stejně negativním slovem ale pojmenoval francouzský deník východisko arabských států. Zároveň tyto noviny vyzdvihly změnu v přístupu USA k dění na Středním východě, neboť se zde zámořská země poprvé vážněji angažovala. *The Guardian* dával oproti jiným plátkům větší prostor tématu hranic, které rozebíral i z historického hlediska. *The New York Times* se zaměřil na izraelské zisky rovněž, avšak s tím, že důležitou roli připisoval zisku Jeruzaléma. Bylo to především ze symbolického hlediska. S ohledem

¹⁵⁸ *Rudé právo*, pozn. 150.

¹⁵⁹ *Rudé právo*, pozn. 138.

¹⁶⁰ *Rudé právo*, pozn. 150.

¹⁶¹ *The New York Times*, pozn. 153.

¹⁶² MIDDLETON, Drew, But an Air Raid Near Damascus Swts Off a Bitter Debate, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 33, ISSN 0362-4331.

¹⁶³ *Rudé právo*, pozn. 150.

¹⁶⁴ Tamtéž.

na ukončení bojů na syrské frontě se americký deník jako v minulém dni zaměřil blíže na charakteristiku bojů, které byly oproti předcházejícím dnům vlivem terénu rozdílné.

1.4.7 Denní tisk a konec bojů

Francouzský *Le Monde* se zaměřil po ukončení bojů na roli Spojených států amerických s ohledem na budoucí vývoj situace na Středním východě. Alain Clément ve svém článku *Washington ne rejetterait pas a priori les revendications territoriales d'Israël* analyzoval celkovou politiku USA mimo vlastní území.¹⁶⁵ Autor uvedl zapojení z nedávné doby například z Hondurasu. Nyní však dostal prostor po dlouhé době opomíjený Střední východ, na nějž se dle Clémenta měly Spojené státy čím dál více zaměřovat. Rudé právo zase 12. června prezentovalo obrovské odhodlání arabských států na získání zpět území, které jim náleží.¹⁶⁶ Československý tisk otiskl i informaci, že tisk v Damašku zveřejnil mimo jiné rozhodnutí Československa o přerušení diplomatických styků s Izraelem. Zpráva však byla dle Rudého práva výrazně upravena.

The Guardian prezentoval ve článku *No going back for Israel* stanovisko židovského státu, který neměl žádné zájmy o diskuzi ohledně návratu předválečných hranic.¹⁶⁷ The New York Times dával ihned po ukončení bojů prostor válečnému bilancování Izraele. Jeho následný záměr udržet si získaná území a prostředky, jimiž toho chtěl dosáhnout, se zabýval Charles Mohr ve článku *Mop-up in Syria*.¹⁶⁸

Celkově však bylo ze světového tisku po ukončení bojů možno usoudit, že se snaží upozornit na budoucí vývoj situace na Středním východě. Zprávy prvních dní po ukončení bojů však byly nejednotné a postrádaly výraznější hlavní téma.

¹⁶⁵ CLÉMENT, Alain. *Washington ne rejetterait pas a priori les revendications territoriales d'Israël*, *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 2, ISSN 0261-3077.

¹⁶⁶ ČTK. Na Středním východě po zastavení palby klid, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 160, s. 1, 3. ISSN 0032-6569.

¹⁶⁷ No going back for Israel, in: *The Guardian*, roč. 147, 1967, č. 140, S. 1. ISSN 0261-3077.

¹⁶⁸ MOHR, Charles. Mop-up in Syria, in: *The New York Times*, roč. 117, 1967, č. 163, S. 1, 19. ISSN 0362-4331.

2 Jomkipurská válka

2.1 Období před začátkem jomkipurské války

Příčiny jomkipurské války se úzce pojily s izraelskými úspěchy a územními zisky z šestidenní války. Egyptský prezident Gamál Násir si po skončení předešlého konfliktu uvědomoval, že na vojenské operace menšího rozsahu byla protistrana schopna kontrovat daleko silnějším protiúderem.¹⁶⁹ Jedinou možností severoafrické země na úspěch tedy byla mohutná ofenziva. V kruzích izraelských vojenských odborníků panoval názor, že se egyptská strana nepokusí o zahájení nových bojů, neboť si měla být vědoma neúspěšného průběhu šestidenní války, navíc jí chyběly bojové letouny, které Izrael zničil v prvním dni zmiňovaného konfliktu.¹⁷⁰ Posílení arzenálu se odhadovalo až k roku 1975. Do té doby nebyl ze strany židovského státu útok ze svého západního souseda očekáván.¹⁷¹

V Egyptě došlo v roce 1970 k výměně prezidenta, neboť 28. října zmiňovaného roku Násir zemřel a jeho funkci zaujal dosavadní viceprezident Anvar Sadat.¹⁷² Situace se však razantně změnila až v roce 1972, kdy egyptský generál Ahmad Ismáíl Alí navštívil Moskvu, kde se setkal se sovětským záměrem ukončit nadvládu izraelského letectva pomocí raket země-vzduch.¹⁷³ Ty měl severoafrický stát od Sovětského svazu obdržet za účelem vytvoření mohutného protiletadlového valu. Sadat se díky příslibu snažil od samého počátku přemlouvat i syrského prezidenta Háfize Asada. Zmiňované rakety dorazily v dubnu 1973, přičemž egyptsko-syrské plánování útoku započalo ještě o tři měsíce dříve.¹⁷⁴ V květnu téhož roku byly přípravy severoafrické země na další ozbrojený konflikt již zřejmé, avšak izraelská zpravodajská služba zastávala v této době názor, že žádná konvenční válka nenastane.¹⁷⁵ Podobně se i v červnu vyjádřil Moše Dajan, jenž vylučoval bezprostřední válku se zemí prezidenta Sadata.¹⁷⁶

Egypt následně spustil dezinformační kampaň, jejímž cílem bylo poukázat na nedostatky v egyptské armádě, a vzbudit tak v nepříteli dojem nepřipravenosti.¹⁷⁷ Sadat mezitím prohluboval vztahy se sovětským vedením, ale nezapomínal ani na spojence z řad Arabů. Se

¹⁶⁹ HERZOG, Chaim. pozn. 1, s. 283.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² WANNER, Jan, Krvavý Jom Kippur: čtvrtá a pátá arabsko-izraelská válka ve světové politice, Vyd. 1. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-121-3. s. 78.

¹⁷³ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 283–284.

¹⁷⁴ BROŽ, Ivan., pozn. 2, s. 250–263.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 285–286.

¹⁷⁷ Tamtéž.

saúdsko-arabským králem Fajsalem již před zahájením války probíral možnost užití „ropné zbraně“. ¹⁷⁸ Ta měla spočívat v záměrném snížení těžby této nerostné suroviny za účelem skokového zvýšení její ceny.

Den útoku na Izrael byl stanoven na 6. říjen 1973. Na zmiňované datum připadal židovský svátek Jom Kippur. ¹⁷⁹ Den tedy nebyl vybrán náhodně, jelikož egyptská strana předpokládala menší ostražitost na straně Izraele. Útok rovněž nahrával i vhodný aktuální stav vody v Suezském průplavu. ¹⁸⁰

Obranná strategie židovského státu spočívala ve třech hlavních pilířích, které tvořily zpravodajská služba, stálá armáda a letectvo. V době před zahájením jomkipurské války však zpravodajská služba absolutně selhala, jelikož označila egyptské manévry za běžná opatření. ¹⁸¹ Izraelská strana byla tedy útokem z 6. října překvapena, jelikož na něj nebyla připravena. První zprávy od vojenské rozvědky o skutečném vypuknutí války přišly až kolem ranních hodin dne, v němž byl samotný arabský útok zahájen. Egyptská ofenziva započala kolem druhé hodiny odpolední a přerušila mnoha židovským rodinám den plný modliteb. ¹⁸²

¹⁷⁸ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 286.

¹⁷⁹ ČEJKA, Marek., pozn. 7, s. 146.

¹⁸⁰ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 286–287.

¹⁸¹ BROŽ, Ivan., pozn. 2, s. 264–271.

¹⁸² HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 286–287.

2.2 Denní tisk a období před začátkem jomkipurské války

Projednávání tématu ohledně vypuknutí nové arabsko-izraelské války bylo ve světovém tisku v naprostém kontrastu s předchozí válkou. Události, které se odehrály před počátkem šestidenní války, byly velmi probírány na stranách denního tisku s rostoucí tendencí každý den. Jomkipurská válka však byla daleko méně očekávána, což se projevilo i v četnosti článků, které o situaci na Středním východě pojednávaly.

Rudé právo 7. října informovalo o děním na Středním východě, avšak hlavním tématem nebyla akutní hrozba nové arabsko-izraelské války. Ve článku *Arabští komunisté vítají uvolnění napětí ve světě* totiž československý plátek poukazoval na schůzi komunistických hnutí Alžírsko, Súdán, Libanonu, Sýrie a Iráku, z níž byl zaslán pozdravný dopis Leonidu Brežněvovi.¹⁸³ Ani The Guardian nevěnoval přílišnou pozornost situaci na Středním východě. Zmínka na stranách britského listu však byla ve článku *About-turn by Sadat in deal with US* od Davida Hursta o možném užití ropné zbraně proti Spojeným státům americkým ze strany Arabů v případě vypuknutí nového konfliktu.¹⁸⁴

Výrazný prostor neposkytovat situaci na Středním východě Le Monde. Francouzský deník sice během roku zaměřil svou pozornost na Izrael, bylo to však v době jeho 25. narozenin a v souvislosti se spory s drúzy.¹⁸⁵ Stejně jako v jiných světových médiích, tak i na stránkách The New York Times plnil židovský stát článku z jiného hlediska, než z toho válečného. Americký plátek několik dní před vypuknutím války informoval o sporu mezi Izraelem a rakouským kancléřem Brunem Krejským ohledně uzavření tábora v Schönau, přes který migrovali evropští Židé do Izraele.¹⁸⁶ Ve článku *On Holiday Eve, Jews Assail Deal* nebyla ani zmínka o přibližujícím se konfliktu, který byl tedy dokonale skryt před zájmem světa.

¹⁸³ ČTK, Arabští komunisté vítají uvolnění napětí ve světě, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 238, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

¹⁸⁴ HIRST, David, About-turn by Sadat in deal with US, in: *The Guardian*, roč. 153, 1973, č. 239, s. 5. ISSN 0261-3077.

¹⁸⁵ Des notables druzes demandent le rattachement du Golan à l'Israël, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 124, ISSN 0261-3077.

¹⁸⁶ SPIEGEL, Irving, On Holiday Eve, Jews Assail Deal, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 278, s. 34, ISSN 0362-4331.

2.3 Jomkipurská válka

Jomkipurská válka začala 6. října egyptským a syrským mohutným útokem, na který nebyla izraelská strana vůbec připravena. Vojska severoafrického státu přešla během úvodních hodin Bar Levovu linii, což byl branný systém složený z bunkrů, pozorovacích stanovišť, srubů, zákopů a zátarasů.¹⁸⁷ Letecký útok egyptských sil řídil pozdější prezident Husní Mubarak.¹⁸⁸ První dny se obecně nesly v duchu porážek strany židovského státu.¹⁸⁹

Situace na bojišti se mírně změnila 8. října, kdy byla vojska ze Sýrie zatlačena zpět za hranici. O mohutný protiútok se pokusila izraelská strana i na Sinaji, tam se však úspěchu nedočkala.¹⁹⁰ O den později se armáda židovského státu nacházela již nedaleko Damašku a její letecká složka bombardovala syrská města Homs a Damašek.¹⁹¹ V případě hlavního města se ale původní záměr minul z části účinku, neboť oproti dříve deklarovaným strategickým cílům byla zasažena i diplomatická čtvrt', což mělo za následek i úmrtí civilistů.¹⁹²

Od 9. října se izraelským vojskům podařilo stabilizovat i jižní frontu, přičemž mírné egyptské úspěchy pokračovaly i v následujících dnech.¹⁹³ Obecně vzato ale armáda židovského státu začala sbírat úspěchy, vytlačila nepřátele zpět k Suezskému průplavu a následně jej i překročila, čehož využila k obsazení jeho západního břehu.¹⁹⁴

Dne 13. října se na pokyn izraelské premiérky Goldy Meirové rozhodla vítězná strana nepokračovat ve svém postupu na Damašek. Židovský stát neměl pro dobytí hlavního města svého severního souseda motivaci, neboť metropole neposkytovala strategicky významný bod.¹⁹⁵

Důležitým zlomem ve válce byl ropný šok, který iniciovala Organizace zemí vyvážejících ropu.¹⁹⁶ Převážně arabské státy se rozhodly záměrně snížit těžbu ropy o 5 %, což mělo za následek skokové zvýšení její ceny. Následně uvalila Saúdská Arábie embargo na vývoz této strategicky důležité suroviny do USA. To mělo donutit Spojené státy k zastavení

¹⁸⁷ BROŽ, Ivan, pozn. 2, s. 264.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ WANNER, Jan., pozn. 172, s. 161

¹⁹⁰ ČEJKA, Marek, Dějiny moderního Izraele, Vyd. 1, Praha, Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-2910-7 s.144–145.

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² DUNSTAN, Simon., pozn. 3, s. 61.

¹⁹³ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 318–327.

¹⁹⁴ Tamtéž.

¹⁹⁵ BROŽ, Ivan., pozn. 2, s. 302–303.

¹⁹⁶ ČEJKA, Marek., pozn. 7, s. 146.

vojenské podpory Izraele, díky níž mohl židovský stát zahájit postupný obrat ve válce. Ropná krize se dotkla i jiných států, které Izrael vojensky podporovaly.

Celý tento nátlak měl, spolu s dostatečným uklidněním situace ze strany Izraele, za následek zpomalení turbulentního vývoje války.¹⁹⁷ Její závěrečná fáze se nesla ve znamení mírné izraelské převahy, jež byla doplněna několika úspěchy ve vojenských střetnutích na Sinaji. Dne 22. října přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci o ukončení bojů.¹⁹⁸ Izrael se sice ještě následující dny snažil o ofenzivu, avšak 25. října došlo k zastavení palby i z jeho strany.

¹⁹⁷ HERZOG, Chaim., pozn. 1, s. 380–409.

¹⁹⁸ ČEJKA, Marek., pozn. 7, s. 145.

2.4 Denní tisk a jomkipurská válka

2.4.1 Denní tisk a první fáze jomkipurské války

Rudé právo mělo o příčině nové arabsko-izraelské války již 8. října jasno. Byla jím údajná sílící anekdotická politika židovského státu.¹⁹⁹ Ve stejném čísle navíc otisklo i prohlášení vlády Sovětského svazu, který rovněž přičítal odpovědnost za vypuknutí války Izraeli. Naopak na stránkách The New York Times byl počátek konfliktu vyobrazen z jedné i druhé strany. Americký plátek uvedl, že z vypuknutí bojů se obviňují oba tábory navzájem.²⁰⁰

Rozdílným způsobem informoval o vypuknutí války na svých stranách deník Le Monde. Ten se po začátkách bojů zaměřil na srovnání armád třech zúčastněných států.²⁰¹ Ve článku *La Quatrième guerre Israélo-arabe* poukazuje na sovětskou pomoc Egyptu, jež severoafrickému státu pomohla dorovnat ztráty leteckých vozidel z šestidenní války. Zajímavostí je, že francouzský deník uváděl i československou pomoc v podobě dodání zbraní do státu s hlavním městem Káhirou. I díky těmto dodávkám měla dle Le Monde egyptská armáda navrch nad tou izraelskou. Zároveň však tento francouzský plátek poukazoval i na možné problémy egyptské strany. Tím hlavním měl být personální nedostatek na pozicích, které jsou pro fungování armády důležité. Jmenováni zde byli mechanici a technici zabývající se radary.²⁰² V kontrastu s obdržením dodávek ze strany Egypta bylo uvedení faktu, že se Izrael vyrovnal s dopady mimo jiné francouzského embarga způsobem, jenž spočíval v podpoře výroby vlastních zbraní. The Guardian poukazoval, že ke konfliktu se schylovalo už doby, kdy se prezidentem Egypta stal Anvar Sadat, tedy od roku 1970.²⁰³ Sadat totiž od počátku svého mandátu deklaroval, že jeho cílem bylo dostat Izrael ze Sinajského poloostrova.

Následující dny přinesly vojenské úspěchy severoafrického státu, což se projevilo v analyzovaném tisku různě. The New York Times se snažil zmínit izraelské úspěchy, nicméně ani ty nedokázaly vyvážit na jeho stranách ty egyptské. To se projevilo například 9. října ve článku *Fighting is Bitter / Resistance by Arabs Heavier than Many Israelis*

¹⁹⁹ Boje na Středním východě, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 239, s. 1, 3. ISSN 0032-6569.

²⁰⁰ MCFADDEN, Robert, Fighting Along and Golan Height Goes On All Night, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 280, s. 1,2, ISSN 0362-4331.

²⁰¹ ISNARD, Jacques. La Quatrième guerre Israélo-arabe, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 282, s. 6, ISSN 0261-3077.

²⁰² Tamtéž.

²⁰³ Sadat turns to war, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 10. ISSN 0261-3077.

Expected, kde sice americký plátek informoval o úspěšném sestřelení 90 arabských letadel, nicméně i zde zmiňoval, že odpor koalice byl větší, než židovský stát předpokládal.²⁰⁴

O den později americký deník ve článku *Israelis Abandon Most of Their Fortifications Along the Canal* informoval o izraelském opuštění části pozic na Bar Levovy linii, kterou ve článku definoval jako obranný systém tvořený komunikacemi, opevněním a zákopy.²⁰⁵ Veškeré tyto neúspěchy působili v americkém plátku dojmem, že židovský stát ztrácel na bojišti jistotu. The Guardian poukazoval i na úspěchy židovského státu. Bylo tomu tak 9. října ve článku *Arabs "driven back" on two fronts* od Erica Silvera, kde autor zmiňoval údajné zatlačení egyptských a syrských vojsk.²⁰⁶ Stejný novinář však už o den později zdůraznil, že Izrael již nepodceňuje sílu svého protivníka.²⁰⁷ O arabském úspěchu v prvních dnech války mohutně informovalo Rudé právo. Už 9. října ve článku *Střední východ v ohni vojenského střetnutí, Pokračují prudké boje* poukazovalo na výrazné úspěchy Egypta na Sinajském poloostrově, kde měly jeho jednotky zasazovat Izraeli těžké údery.²⁰⁸ Ty měl ale inkasovat i na Golanských výšinách, kde dle Rudého práva měla převahu Sýrie. To se projevilo například odražením leteckého útoku na tři syrská letiště.

Už následujícího dne byl arabský postup vylíčen opět v zářivém světle ve článku *Čtvrtý den ozbrojeného konfliktu na Středním východě, Rozhořčené bitvy na obou frontách*, jelikož 10. října Egypt pronikl na Sinaji až do hloubky 15 kilometrů dříve ovládaného izraelského území.²⁰⁹ Díky tomu se mu podařilo osvobodit i druhé největší město poloostrova – Kantaru.

Důležitou roli na stranách světového tisku hrál i přístup dalších států ke konfliktu. The Guardian upozorňoval v článku *Invasion tanks "cut off in Sinai – Israel* od Harolda Jacksona na odlišnou pozici Jordánska oproti předchozí šestidenní válce. Král Husajn, jenž se o šest let dříve přímo zúčastnil bojů, tentokrát zůstal v pozadí.²¹⁰ V stejném textu ale zase naopak upozornil na pomoc ze strany Alžírsko a Maroka, které měly arabské straně dodat vojenský a zdravotnický materiál.

²⁰⁴ SMITH, Terence, Fighting is Bitter / Resistance by Arabs Heavier than Many Israelis Expected, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 283, s. 1, 17, ISSN 0362-4331.

²⁰⁵ KAMM, Henry, Israelis Abandon Most of Their Fortifications Along the Canal, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 278, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

²⁰⁶ SILVER, Eric, Arabs "driven back" on two fronts, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 242, s. 1, ISSN 0261-3077.

²⁰⁷ SILVER, Eric, Blood, sweat and tears, in: *The Guardian*, roč. 153, 1973, č. 243, s. 1, ISSN 0261-3077.

²⁰⁸ Střední východ v ohni vojenského střetnutí, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 240, s. 1, 7, ISSN 0032-6569.

²⁰⁹ ČTK, Čtvrtý den ozbrojeného konfliktu na Středním východě, Rozhořčené bitvy na obou frontách, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 241, s. 1, 7, ISSN 0032-6569.

²¹⁰ JACKSON, Harold, Invasion tanks "cut off in Sinai – Israel, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 1, ISSN 0261-3077.

Důležitou roli na počátku konfliktu hrál i Irák. Jeho vedení se totiž rozhodlo znárodnit dvě americké ropné společnosti – Standard Oil a Mobil Oil, což se mohli dočíst 8. října čtenáři Rudého práva.²¹¹ Této události neunikla ani pozornost The Guardian, jenž o ní informoval ve stejném článku, kde zmiňoval i alžírskou a marockou pomoc.

Britský plátek poukazoval i na zdrženlivější rétoriku arabských států oproti předchozímu konfliktu. Důkazem toho mohl být článek bejrútského zpravodaje Davida Hirsta *Arabs wage a "limited war"*, kde autor dokládá, že rysem arabských prohlášení v předchozím konfliktu bylo jejich odhodlání odstranit sionisty z arabské půdy a zatlačit Izrael zpátky do moře.²¹² V roce 1973 byl ale z jejich strany cítit jiný a daleko rozvážnější způsob komunikace k veřejnosti. Cílem koalice už nebylo zabíjení nepřátel, nýbrž ochrana svých vlastních lidí, přičemž Arabové poukazovali na to, že právo je na jejich straně.²¹³

Americký The New York Times se rovněž věnoval i jiným státům na Středním východě, jelikož ani jeho pozornosti neunikla jiná pozice Jordánska, o níž informoval Robert McFadden ve článku *2nd Day of Combat, Planes Said to Attack in Egypt, Cripple the Syrian Air Defense* podobným způsobem jako jeho kolega Harold Jackson z The Guardian.²¹⁴ Autorovi neunikla ve stejném textu ani informace o znárodnění amerických ropných společností Irákem, což jen potvrzovalo, jak velký vliv na následující události „černé zlato“ mělo. Rudé právo se snažilo vyobrazit pozici Izraele jako ostrakizovaného státu, proti kterému stojí mimo Spojených států amerických celý svět. Dne 9. října ve článku *Čtvrtý den ozbrojeného konfliktu na Středním východě, Rozhořčené bitvy na obou frontách* zmiňuje podobně jako The Guardian alžírskou pomoc, přičemž doplňuje, že proti chování ze strany židovského státu se vymezily i další země jako například Vietnam, Bulharsko či Rumunsko.²¹⁵

V kontrastu se změnou arabské rétoriky byl postoj vedení Izraele, jemuž se věnoval Terence Smith z The New York Times 9. října ve článku *Fighting is Bitter / Resistance by Arabs Havier Than Many Israelis Expected*. Autor zde poukazoval na poměrně agresivnější komunikaci vedení státu s šesticípou hvězdou na vlajce, který deklaroval, že své protivníky

²¹¹ Rudé právo, pozn. 199.

²¹² HIRST, David, *Arabs wage a "limited war"*, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 1. ISSN 0261-3077.

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ MCFADDEN, Robert, *2nd Day of Combat, Planes Said to Attack in Egypt, Cripple the Syrian Air Defense*, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 281, s. 1, 14 ISSN 0362-4331.

²¹⁵ Rudé právo, pozn. 208.

chce potrestat tím nejtvrdějším způsobem, jak to bude možné.²¹⁶ Na druhou stranu ve stejný den americký plátek otiskl i zprávu o výrazném taktickém úspěchu Egypta. Ten spočíval v obsazení ropných polí v Belayimu, klíčových pro domácí spotřebu Izraele.²¹⁷ O eskalaci situace ohledně dodávek důležité nerostné suroviny informoval i francouzský deník *Le Monde* ve článku *L'Arabie saoudite couperait ses livraisons: Si la cause arabe l'exigeait*. Zde 10. října plátek uváděl, že Saúdská Arábie mohla zastavit dodávky ropy do Spojených států amerických za situace, kdy by to pomohlo v boji proti Izraeli.²¹⁸

Obecně lze konstatovat, že v prvních dnech války se boje a celková situace vyvíjela lépe pro Egypt a Sýrii. I z toho důvodu se Izrael rozhodl pro letecké útoky na Damašek, což odůvodňoval ostřelováním severoizraelských vesnic. O tomto aktu se mohli dočíst čtenáři *Le Monde* ve článku *Égyptiens et Syriens assistent à la contre-offensive israélienne*, kde se rovněž zmiňuje o překvapení strany židovského státu z odporu arabské strany.²¹⁹ Francouzský deník informoval podobně jako *Rudé právo* i o úspěšném 15kilometrovém průniku do izraelské části Sinajského poloostrova.

Československý deník se ale nezmiňoval, podobně jako ten francouzský, jen o egyptském postupu na Sinaji. Společný průnik totiž našly plátky i v útocích na Damašek. Středoevropský list byl ale daleko konkrétnější ve vyjmenování následků. Izraelské nálety totiž zasáhly polské velvyslanectví, sovětské kulturní středisko a nemocnice.²²⁰

Po analýze první fáze jomkipurské války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že *Le Monde* se v úvodní části konfliktu hlouběji zaměřilo na popis jednotlivých armád. V této souvislosti uvedlo výraznou materiální podporu uplynulých let ze strany Sovětského svazu, ale i Československa. *Rudé právo* v počátku války informovalo o neúspěších izraelské strany na bitevních polích na syrské i egyptské frontě. V kontrastu s ostatními deníky ale ten československý považoval židovský stát za hlavního viníka konfliktu. Mělo to být z důvodu jeho anekční politiky. *The New York Times* se snažil vyzdvihnout jednotlivé izraelské úspěchy, avšak i na jeho stranách výrazně převážily ty arabské. *The Guardian* se zaměřil více na stát, který dříve spravovala Velká Británie jako

²¹⁶*The New York Times*, pozn. 204.

²¹⁷ TANNER, Henry, Cairo Says It Has Raided Oil Fields Held by Israel, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 282, s. 1, 16, ISSN 0362-4331.

²¹⁸*L'Arabie saoudite couperait ses livraisons: Si la cause arabe l'exigeait*, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 283, s. 4, ISSN 0261-3077.

²¹⁹*Égyptiens et Syriens assistent à la contre-offensive israélienne*, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 282, s. 1, ISSN 0261-3077.

²²⁰*Rudé právo*, pozn. 209.

mandátní území, tedy Jordánsko. Jeho pozici ostrovní deník srovnával s tou v předchozí šestidenní válce. V nových bojích se totiž král Husajn daleko více snažil od konfliktu distancovat. Britský deník upozornil i na jinou rétoriku arabských států, která již nebyla tak agresivní. To bylo v kontrastu s prohlášením Izraele, které otiskly The New York Times. Z nich bylo patrné obrovské odhodlání židovského státu kompletně pokořit a ponížit válečné protivníky.

2.4.2 Denní tisk a druhá fáze jomkipurské války

Jestliže první týden jomkipurské války se nesl ve znamení velké izraelské porážky, ten druhý se karta výrazně obrátila. To bylo zřejmé i ze stran světového tisku, jenž o událostech i nadále přinášel rozsáhlé množství informací.

Těžké boje se vedly i nadále na dvou frontách, přičemž situace se pro židovský stát vyvíjela na každé zcela jinak. Na Sinajském poloostrově probíhaly těžké boje. Francouzský *Le Monde* informoval o válečném dění svébytným stylem. O průběhu samotných bojů zveřejňoval chronologicky seřazené zprávy. Výrazný prostor však poskytl i dění v samotné Francii, které s válkou souviselo. Země galského kohouta se totiž snažila udržovat od zemí ve válečném konfliktu určitý odstup. Louise Terrenoire řešil ve článku *Ou es tle droit? Ou est la justice?* kritizuje přístup Spojených států amerických v Radě bezpečnosti OSN.²²¹ Rovněž zde nazval území Golanských výšin, Sinajského poloostrova a Západního břehu Jordánu jako Izraelem okupovaná území.

Rudé právo pokračovalo ve stranění arabské straně a v silném odsuzování Izraele jako agresora. Stejně jako ostatní světové média i tento československý plátek líčil boje na Sinajském poloostrově jako těžké boje. V pátek 12. října tento deník například zveřejnil konkrétní izraelské ztráty v podobě 25 tanků, o něž židovský stát přišel během čtyřhodinového boje.²²² Britský *The Guardian* rovněž informoval o těžkých bojích na části pevniny tvořící hranici mezi Asií a Afrikou. Situace byla nepřehledná a ofenzivy se v této době střídaly. Dne 11. října vyšel článek *Egypt pushes on into Sinai*, kde ostrovní deník uvedl, že postupující egyptští vojáci pronikli směrem na východ do území, které bylo již pět let a čtyři měsíce okupováno Izraelem.²²³

The New York Times rovněž informovalo 11. října na titulní straně o průniku jednotek severoafrického státu do nitra Sinaje.²²⁴ Na stejné straně však deník uveřejnil ve článku Charlese Mohra stanovisko ministerské předsedkyně Izraele Goldy Meirové o tom, že neměla pochyby o budoucím vítězství židovského státu, jen tentokrát to mělo zabrat více než šest dní.²²⁵ Francouzský deník *Le Monde* však 13. října zveřejnil článek *Le Caire: Israël*

²²¹ TERRENOIRE, Louise, *Ou es tle droit? Ou est la justice?*, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 285, s. 6, ISSN 0261-3077.

²²² ČTK, *Stabilizace na Sinaji*, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 243, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

²²³ *Egypt pushes on into Sinai*, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 244, s. 1. ISSN 0261-3077.

²²⁴ TANNER, Henry, *A 10-Mile Egyptian Gain*, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 284, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

²²⁵ MOHR Charles, *Israel Claiming Heights*, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 284, s. 1, 19, ISSN 0362-4331.

supportera moins bien que l'Égypte une guerre de positions, kde autor a zpravodaj z Káhiry Jean-Pierre Péroncel-Hugoz upozorňoval na egyptskou morálku v době, kdy severoafrický stát znovu dobyl část Sinaje.²²⁶ V této situaci poukazoval, že znovudobyté území pro mělopro Egyptůany obrovský význam, jelikož tam vstupovali nejen s podporou dalších arabských zemí v zádech, ale i s faktem, že se jednalo o jejich vlastní zemi.

Výrazný prostor v této fázi války dostala syrská fronta. Zde 11. října Rudé právo informovalo o izraelském útoku, ten ovšem jeho oponent zahnal.²²⁷ O dva dny později se už ale čtenáři československého deníku mohli dočíst o těžkých bojích v Golanských výšinách a směřování armády židovského státu na Damašek.²²⁸ V souvislosti se změnou vývoje situace na tomto hraničním území otiskl The New York Times 12. října článek s názvem *Israelis push 6 miles into Syria, Wrecking dozer of foe's tanks: reports from Sinai very widely*, kde byl uveřejněn izraelský postup skrz linie stanovené předchozí šestidenní válkou.²²⁹ Průnik do území nepřátele byl doprovázen hořící syrskými tanky a také odvážným prohlášením Mošeho Dajana, jenž vzkazoval Sýrii, že silnice z Damašku do Tel Avivu vede stejně jako z Tel Avivu do Damašku.²³⁰

Britský The Guardian upozorňoval, že Izrael dle jeho záměrů neměl za cíl dobýt Damašek a získat další část území.²³¹ Na druhou stranu chtěl ušetřit syrským jednotkám na severním bojišti tvrdou lekci. Dne 15. října už tento britský plánek s odkazem na Dajana ve článku *Egyptian push draws Israeli fire from Syria* informoval, že armáda židovského státu si se svým severním sousedem poradila, což jí mohlo pomoci v podpoře bojů na Sinaji.²³²

Rudé právo se zaměřilo ještě na jeden aspekt bojů na syrsko-izraelské frontě. Tím bylo použití válečných aktů vůči civilnímu obyvatelstvu. Dne 11. října, tedy v době, kdy židovský stát neměl tak výhodnou pozici jako o pár dní později, československý plátek otisk, že Izrael nezvrátil chod událostí, a to i přes použití útoků a civilní obyvatelstvo.²³³ Zasaženými městy byly Homs či Tartús. Jako barbarské nálety označil československý deník ty, jež zasáhly

²²⁶ PÉRONCEL-HUGOZ, Jean-Pierre, Le Caire: Israël supportera moins bien que l'Égypte une guerre de positions, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 286, s. 2, ISSN 0261-3077.

²²⁷ ČTK, Středovýchodní konflikt se nevyvíjí podle izraelského scénáře, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 242, s. 1, 7. ISSN 0032-6569.

²²⁸ *Rudé právo*, pozn. 222.

²²⁹ SMITH, Terence, Israelis push 6 miles into Syria, Wrecking dozer of foe's tanks: reports from Sinai very widely, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

²³⁰ Tamtéž.

²³¹ Israel aims to crush Syrian war machine, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 246, s. 1. ISSN 0261-3077.

²³² Egyptian push draws Israeli fire from Syria, *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 247, s. 1. ISSN 0261-3077.

²³³ *Rudé právo*, pozn. 227.

syřskou nemocnici Mizá u Damařku.²³⁴ Dne 12. řřjna dokonce plátek odkázal na pozorovatele OSN, kteří tvrdili, že Izrael pouřžil při bombardování Sýrie Napalm.²³⁵

Razantní událostí, jeř zapřřčinila změnu v průběhu událostí, byla americká participace ve válce. The New York Times zveřejnil 14. řřjna článek *U.S. Reported Ready to Replace Some Jet Fighters Lost by Israel* od autora Johna Finneyho, který uvedl, že Spojené státy americké poskytnou Izraeli stíhací letouny Phantom za účelem náhrady ztrát utrpěných v předchozím průběhu jomkipurské války.²³⁶ Na zámořskou pomoc upozornil i The Guardian, na jehoř stránkách byla znát i obava z možného střetu supervelmocí. Americkou participaci bere jako velmocenskou odpověď na dlouhodobou sověřskou podporu Egypta a Sýrie. Britský plátek ve článku *Super power crisis as Nixon arms Israelis* sice dokládá, že Washington nezveřejnil oficiální vyjádřření, nicméně z americké strany dořšlo k odeslání 48 Phantomů.²³⁷ To korelovalo i se zmíněným článkem Johna Finneyho, jeřž rovněř psal o tom, že USA chtěly poskytnout řžidovskému státu pomoc, nicméně ne nahlas.²³⁸ Důvodem byl strach ze strany západní supervelmoci vyvolaný potenciálními následky ze strany arabských států produkujících ropu.

Probíraným tématem bylo i zapojení dalších arabských států do konfliktu. Asi nejřzhavěřším adeptem s odkazem na řšestidenní válku bylo Jordánsko. Rudé Právo zveřejnilo 15. řřjna informaci o úplné mobilizaci blížkovýchodního státu.²³⁹ O jordánské mobilizaci vřsak psaly i ostatní média. Ve článku *Israel's air edge appeal reduced* zmiňuje autor Drew Middleton z The New York Times důvody malé pomoci arabským státům ze strany Libye. V té byl uřž čtyři roky u moci Muammar Kaddáfí, jeřž uřž několikrát řžidovskému státu prokázal svou antipatii. Příkladem toho mohlo být sympatizování s palestinskými teroristy, kteří provedli útok na izraelskou olympijskou výpravu v Mnichově roku 1972. V době zmiňovaného konfliktu vřsak severoafrická země disponovala nízkým počtem prořškolených pilotů.²⁴⁰ Rudé právo zase 12. řřjna otisklo článek Hovory s očitými svědky, kde poskytlo čtenářům zprávu o klimatu v Bejrútu. V libanonském hlavním městě

²³⁴ Rudé právo, pozn. 222.

²³⁵ Tamtéřž.

²³⁶ FINNEY, John, U.S. Reported Ready to Replace Some Jet Fighters Lost by Israel, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

²³⁷ Super powers crises as Nixon arms Israelis, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 244, s. 1. ISSN 0261-3077

²³⁸ FINNEY, John, U.S. said to defer major arms help, *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

²³⁹ ČTK, Fronty rozhořčených bojů, ČTK, Stabilizace na Sinaji, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 245, s. 1, 5. ISSN 0032-6569.

²⁴⁰ MIDDLETON, Drew, Israel's air edge appeal reduced, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 288, s. 15, ISSN 0362-4331.

bylo údajně cítit „válečné ovzduší“ a lidé měli strach z možného zapojení přímořského státu do konfliktu. Izrael dále využíval libanonský vzdušný prostor pro své nálety na Sýrii a z hory Mont Liban bylo dobře vidět na boje odehrávající se v Golanských výšinách.²⁴¹ Britský *The Guardian* zase uvedl zprávu o podpoře dalších arabských zemí válčící straně. Maroko dle zveřejněné zprávy odeslalo do Egypta tři tisíce mužů, Irák poslal do Sýrie dokonce 16 tisíc mužů a 100 tanků.²⁴²

Postupem času se však čím dál častěji začalo uvažovat o použití ropné zbraně, tedy záměrném snížení její produkce, což mělo znamenat skokové zvýšení ceny na trzích. Britský *The Guardian* vztahoval možnou krizi na samotnou Velkou Británii. Nejprve došlo 13. října k přirovnání, že denní spotřeba ropy v jomkipurské válce se vyrovná denní spotřebě ropy v samotném Království. Plátek ve článku *Petrol ration plans ready* od Victora Keegana varoval, že eventuální krize by měla dopady na celý svět, nicméně Británie by se měla dotknout méně než jiných států.²⁴³ O den později si už čtenáři populárního deníku mohli přečíst o konferenci arabských ministrů zabývajících se ropou v Kuvajtu, kde se mělo užití ropné zbraně projednávat.²⁴⁴

Na stranách *The New York Times* se první zmínky o problémech s ropou dostavily 13. října v článku Davida Andelmana. Ten zveřejnil trable s nedostatkem nerostné suroviny na průmyslovém Long Islandu, který spadá pod stát New York.²⁴⁵ O využití nafty jako nepřímé zbraně v konfliktu na Středním východě informovalo v pondělí 15. října i *Rudé právo*. To uvedlo, že Saúdská Arábie hrozí Spojeným státům americkým omezením dodávek ropy. Stejně jako *The New York Times* zveřejnilo informace o konferenci arabských ministrů v Kuvajtu.²⁴⁶

Rudé právo otiskl 13. října v souvislosti s ropou i izraelské bombardování rafinerie v Homsu, kterou Sýrie zakoupila v Československu.²⁴⁷ To mělo dle deníku urychlit nápor židovského státu, jenž chtěl co nejdříve vyřadit z boje svého severního souseda, aby mohl věnovat plnou pozornost bojům s tím západním. O izraelském útoku na velkou rafinerii

²⁴¹ Hovory s očitými svědky, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 243, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

²⁴² *The Guardian*, pozn. 237.

²⁴³ KEEGAN, Victor, *Petrol ration plans ready*, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 246, s. 1. ISSN 0261-3077.

²⁴⁴ *The Guardian*, pozn. 232.

²⁴⁵ ANDELMAN, David, P. S. C. Certifies Shortage of Fuel Oil on Long Island, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 286, s. 1, 36 ISSN 0362-4331.

²⁴⁶ Saúdská Arábie hrozí zastavením dodávek ropy do USA, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 245, s. 5. ISSN 0032-6569.

²⁴⁷ *Rudé právo*, pozn. 222.

informoval i *The Guardian* ve článku *Pipeline blast: oil crisis* od autorů Davida Hirsta a Petera Hillmora.²⁴⁸

Po analýze druhé fáze jomkipurské války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že *Le Monde* upozorňovalo na to, že si Francie snaží udržovat určitý odstup od dění na Středním východě. Rudé právo zase vyzdvihovalo jednotlivé arabské úspěchy. Z jeho textů bylo zřejmé, že se snaží alespoň částečně vyvážit obrovské izraelské postupy na obou frontách, díky kterým došlo k obratu ve válce. Československý tisk zároveň odsuzoval útoky ze strany židovského státu na civilní obyvatelstvo v Sýrii. Daleko více než Rudé právo byl izraelský obrat ve válce glorifikován deníkem *The New York Times*. O postupu jednotek informoval i *The Guardian*, ten ale kladl důraz i na to, že Izrael neměl za cíl připojit ke své zemi další území.

²⁴⁸ HILLMORE Peter, HIRST, David, Pipeline blast: oil crisis near, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 245, s. 1. ISSN 0261-3077.

2.4.3 Denní tisk a závěr jomkipurské války

Dne 16. října se na úvodní straně Rudého práva objevil článek s názvem *Bitva o Sinajské průsmyky*, kde je Izrael vyobrazen jako strana, která se převážně brání egyptským útokům.²⁴⁹ Československý deník informoval o tom, že židovský stát bránil hned tři průsmyky. Poukázání na ztráty v podobě 27 sestřelených letadel a 2 zničených vrtulníků rovněž podtrhovalo protiizraelskou linii tisku.²⁵⁰ V deníku *The Guardian* mohli čtenáři zpozorovat opačný tón sdělování. Ve článku Erica Silvera s názvem *Israeli thrust blind Egyptian lines* byl pro změnu ocitován izraelský mluvčí, jehož projevu dominovala informace o 12 sestřelených egyptských letounů.²⁵¹

Zároveň se však do popředí dostaly i zprávy ohledně počínající ropné krize. Zajímavým společným rysem všech analyzovaných listů bylo oddělení článku informujících o bojích a právě ropném šoku.

The New York Times otiskl 16. října článek *Extra American Help Reported to Include Additional F-4's* od Bernarda Gwertzmana.²⁵² Autor se v něm zmiňuje o tom, že americká strana poprvé přiznala dodávky zbraní směrem k židovskému státu. Opět je ve článku upozorněno na poskytnutí zbraní Egyptu a Sýrii ze strany Sovětského svazu. Americké dodávky jsou zde prezentovány jako ty, díky kterým byl udržen balanc mezi jednotlivými stranami konfliktu. Rudé právo vnímalo boje na Sinaji jako izraelskou agresi, a to dokonce jako tu největší za celou historii arabsko-izraelských válek.²⁵³ Odpor plátku k válečným akcím ze strany židovského státu je možno doložit i přístupem k informování o jejich úspěšnosti. Dne 20. října ve článku *Útok na Sinajský průplav* zmiňoval československý deník letecké útoky, ztráty ovšem uvedl pouze na straně Izraele.²⁵⁴ Rovněž vydatné úspěchy zjevně nepreferované strany deník nepopisoval konání barevnými slovy.

Le Monde zmiňoval naprosto jiný aspekt války, tedy ten ekonomický. Interesantní příměr uveřejněný ve článku *Le conflit pèse lourd sur l'économie iraaélienne* od Amnona Kapelioka, jenž poukazoval na výdaje spojené s vedením války.²⁵⁵ Izrael během jednoho dne bojů totiž

²⁴⁹ ČTK. Bitva o Sinajské průsmyky, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 246, s. 1. ISSN 0032-6569.

²⁵⁰ Tamtéž.

²⁵¹ SILVER, Eric. Israeli thrust blind Egyptian lines, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 249, s. 1. ISSN 0261-3077.

²⁵² GWERTZMAN, Bernard. Extra American Help Reported to Include Additional F-4, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 289, s. 1, 19. ISSN 0362-4331.

²⁵³ ČTK. Tanková bitva na Sinaji, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 249, s. 1. ISSN 0032-6569.

²⁵⁴ ČTK. Útok na Sinajský průplav, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 250, s. 1. ISSN 0032-6569.

²⁵⁵ KAPELIOK, Amnon. Le conflit pèse lourd sur l'économie iraaélienne, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 291, s. 5. ISSN 0261-3077.

přichází o jednu třináctinu svého ročního rozpočtu. Na náladě ve společnosti se dle autora ale finanční situace nepodepisovala, neboť společnost židovského státu byla daleko více reaktivní na zprávy o padlých vojácích.

Ze strany Rudého práva byl neustálý zájem zakomponovat americkou stranu do války, kterou častoval různými příklady. Důkazem toho byl výše zmíněný článek Bitva o Sinajské průsmyky, v němž zámořské letectvo po spoluúčasti na bombardování civilních syrských objektů tituloval jako „Piráty z Vietnamu“.²⁵⁶ Ještě více vzbuzoval československý tisk dojem inspirace Izraele 18. října, kdy se dle Rudého práva dopustil barbarských útoků, po nichž se museli zohavení Syřané ve velkém počtu vydat do nemocnic. The Guardian dával syrské frontě výrazně menší prostor než té egyptské. Sám boje 17. října vykreslil jako ty se snižující se intenzitou, kterou dával právě do kontrastu se Sinajem.²⁵⁷

Le Monde po celou dobu konfliktu poskytoval velmi široké úhly pohledu na různé detaily, jež tvořily mozaiku celého arabsko-izraelského konfliktu. V jistém ohledu francouzský deník poskytoval poněkud objektivnější pohled na věci, na které upozorňovalo Rudé právo. Příkladem toho mohlo být na poukázání skandálních podmínek Palestinců. Článek Vladimira Simonova *Une nouvelle agression isreélienne* autor uvádí, že Izrael prováděl vůči arabským zemím teror.²⁵⁸

Francouzský plátek kladl důraz i na problematiku osidlování území okupovaných židovským státem po konci šestidenní války. Simonov ve svém textu totiž poukazoval na organizované osidlování území, konkrétně tedy Pásmo Gazy a Západního břehu Jordánu.²⁵⁹

S přibývajícímí dny války začala plnit stránky světového tisku přibližující se ropná krize. Ve vnímání toho mimo jiné ekonomického problému byly mezi čtyřmi analyzovanými plátky poměrně velké rozdíly. Le Monde nevěnoval ropnému embargu zvýšenou pozornost v porovnání s ostatními státy. Britský The Guardian neustále zmiňoval možné dopady na Spojené království. Dne 18. října v tomto plátku vyšel článek *Arabs will cut and cut again*

²⁵⁶ Rudé právo, pozn. 249.

²⁵⁷ Battle in Syria falls into ritual exchange, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 249, s. 2. ISSN 0261-3077

²⁵⁸ SIMONOV, Vladimír. Une nouvelle agression isreélienne, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 291, s. 4. ISSN 0261-3077.

²⁵⁹ Tamtéž.

in oil war od autora Petera Hillmorea, v němž autor sice nejprve informoval snížení těžby, následně se však věnoval poněkud jednostranně možnému efektu na řadové britské občany.²⁶⁰

Ty sice novinář ujišťoval, že krok arabských států v podobě snížení těžby ropy je primárně namířen proti Spojeným státům americkým, následovaly však věty plné nejistého budoucího vývoje krize. Ta se projevovala především tím, Hillmore si nebyl jist, zda se embargo dotkne i Velké Británie. Co ovšem autor bral jako jistotu, bylo skokové zvýšení ceny zmiňované nerostné suroviny. Rudé právo poskytovalo bližší informace o jednotlivých krocích, které se mohly stát účinným aspektem v celé válce ze strany arabských zemí.

Důkazem toho byl článek Miloše Krejčího s názvem *Arabská nafta a USA*, kde autor popisuje varianty, jakými mohlo dojít k zeslabení vlivu Spojených států ve válce.²⁶¹ Prvním způsobem bylo možné znárodnění ropných společností. Krejčí zde zmiňoval vzorový příklad z nedávné doby, jímž byl Irák. Druhým krokem bylo uvalení embarga na vývoz ropy do zámořské země. The New York Times informoval o ropné krizi výrazně, nicméně se snažil americké obyvatele svými články uklidňovat. Na rozdíl od Rudého práva, které sice opakovaně uvádělo informaci o ropném embargu uvaleném na zámořskou zemi, zveřejnil americký plátek informace o skutečném dopadu na Spojené státy.²⁶² Ten měl být pro USA minimální, neboť ropa dopravená z arabských států do zámořské země tvořila pouze 6 % celkového objemu této kapaliny mířícího do zámořské země. Objektivně ale deník uznal, že ropná krize může výrazně zasáhnout západoevropské státy.

Poslední týden války plnily strany světového tisku díky mírovým jednáním mezi Spojenými státy a Sovětským svazem o ukončení bojů. V menší míře zde byla poté rozebírána izraelská ofenziva.

Rudé právo uveřejnilo 23. října článek o zastavení bojů na Sinaji a přijetí rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Právě tato organizace měla dle československého deníku vyvíjet tlak na to, aby se zúčastněné země snažili nastolit na Středním východě trvalý mír.²⁶³ The Guardian s ohledem na úspěšné americko-sovětské jednání poukázal na podporu rozhodnutí o konci

²⁶⁰ HILLMORE, Peter. Arabs will cut and cut again in oil war, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 250, s. 1. ISSN 0261-3077.

²⁶¹ KREJČÍ, Miloš. Arabská nafta a USA. in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 247, s. 7. ISSN 0032-6569

²⁶² Saudis Cut Oil Output 10% To Put Pressure on U.S., in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, 1973, č. 292, s. 1, 16. ISSN 0362-4331.

²⁶³ ČTK. Rezoluce o zastavení palby na Středním východě, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 252, s. 1. ISSN 0032-6569.

bojů ze strany Velké Británie.²⁶⁴ Redaktor britského deníku Peter Niesewand poukazoval na postupné zeslabení bojů na syrské frontě, kde Izrael postupně přestal působit, neboť svou hlavní pozornost přeorientoval na Sinaj.²⁶⁵ Za *The New York Times* se mírovým jednáním věnoval Hendry Kamm, který ve článku *Jordan Accepts It, but Says Her Troop Are Under the Syrians* informoval nejen o klidu zbraní, ale i o snaze egyptského prezidenta Sadata o návrat hranic do období před rokem 1967.²⁶⁶ Autor se ve svém textu zaměřil i na neochotu iráckých oddílů smířit se s koncem bojů.

Proti obnovení palby po přijmutí rezoluce se nejvíce postavilo Rudé právo, jež nazvalo Izrael proradným státem. Zajímavým faktem bylo i opakované uvádění stále nových států, které během října přerušovaly styk s Izraelem. V poslední týdnů války bylo ve výtiscích zmíněno případ Etiopie či Tanzanie.²⁶⁷ Ve stejný den, tedy 24. října, ale nebyla válka již hlavním tématem. Úvodní straně československého tisku totiž dominovalo setkání Gustáva Husáka s Josipem Titem. *The Guardian* zase 25. října zveřejnil článek *Jubilation in Israel*, v němž autor Eric Silver popisuje zlepšující se veřejný život v Tel Avivu, kde si mohli lidé po 18 dnech blackout²⁶⁸, konečně zajít ve večerních hodinách do oblíbených kaváren.²⁶⁹

Po analýze závěrečné fáze jomkipurské války na stranách vybraných deníků jsem zjistil, že francouzský plátek *Le Monde* se oproti jiným více zaměřil na jevy, které nesouvisí přímo se samotnými boji, ale například s ekonomickými dopady pro Izrael. Rudé právo se opět snažilo upozadovat úspěchy židovského státu. Československý plátek obviňoval Spojené státy z eskalace agrese, přičemž arabské státy a jejich odpor již tolik neglorifikoval. Deník se sídlem v Praze rovněž využil veškeré příležitosti odsoudit izraelskou agresi. *The Guardian* vnášel do hlavních témat velmi výrazně i dopady na samotnou Velkou Británii, jejíž roli vyzdvihoval do popředí při mírových jednáních. *The New York Times* význam Spojeného království nikterak nevyzdvihoval, ba spíše naopak viděl jako hlavní zajištění míru na Středním východě americko-sovětskou dohodu. Zámořský plátek rovněž v rámci otevřenosti zveřejnil i do té doby neoficiální informace americké politické reprezentace o dodávkách letadel do Izraele.

²⁶⁴ Russian and US in joint peace move, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 253, s. 1. ISSN 0261-3077.

²⁶⁵ NIESEWAND, PETER. Israelis "make no significant advances", in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 253, s. 2. ISSN 0261-3077.

²⁶⁶ KAMM, Henry. Jordan Accepts It, but Says Her Troop Are Under the Syrians, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 296, s. 1, 18. ISSN 0362-4331.

²⁶⁷ ČTK. Proradný izraelský útok, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 253, s. 1. ISSN 0032-6569.

²⁶⁸ Blackout je rozsáhlý výpadek elektrické energie.

²⁶⁹ SILVER, Eric. Jubilation in Israel, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 256, s. 1. ISSN 0261-3077.

S ohledem na válku dostala prostor i ropná krize. Československý tisk na ni nahlížel jako na situaci, která mohla uškodit především západním zemím. The Guardian zase připravoval britskou veřejnost na možné dopady arabských rozhodnutí. Především v prvních dnech krize byla ale z jeho postoje cítit obrovská nejistota, jež plynula s nejistého vývoje pro obyvatelstvo na Ostrovech. The New York Times nepopíral, že opatření a rozhodnutí, především ze strany Saúdské Arábie měly být namířeny hlavně proti Spojeným státům americkým. Občany USA však uklidňoval tvrzením, že zámořská země není z velké části odkázána na ropu ze států Perského zálivu.

2.4.4 Denní tisk a konec bojů

Dne 27. října, tedy krátce po ukončení bojů, uveřejnilo Rudé právo projev Leonida Brežněva. Na úvodní straně ve článku *Trvalý a spravedlivý mír všem kontinentům světa* však československý plátek klad velký důraz na probíhající situaci v Chile.²⁷⁰ V textu *Pohotovostní jednotky OSN směřují na Střední východ* Rudé právo opět upozornilo na izraelské porušování míru, neboť ve městě Suez prováděly jeho jednotky útočné pohyby.²⁷¹ I z tohoto důvodu tak vyvozovalo postupný příjezd příslušníků mírových sborů OSN, které se měly o stabilizaci území postarat. The New York Times viděl jednání mezi SSSR a Spojenými státy americkými jako záruku dlouhého míru na Středním východě. Avšak na rozdíl od Rudého práva zámořský plátek nevyzdvihoval pouze roli Brežněva, ale i Richarda Nixona.²⁷²

Le Monde 29. října upozornil podobně jako Rudé právo na izraelskou neochotu udržovat mír. Prostor dostalo i stanovisko židovského státu vzhledem k ostatním státům východního bloku, čemuž v britském či americkém tisku nebyl věnován prostor. Francouzský plátek vyzdvihl důležitost rumunského nepřerušování diplomatických vztahů s Izraelem, který toto rozhodnutí Nicolae Ceaușesca ocenil.²⁷³ Články The Guardian po ukončení bojů výraznější sjednocující téma, přičemž v prvních dnech po konci války převažovaly zprávy o důležitosti jednotek OSN na Středním východě.²⁷⁴

Z výše uvedených informací lze konstatovat, že společným jmenovatelem světového tisku byla mírová jednání mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem. Francouzský plátek Le Monde a československé Rudé Právo se detailně zaměřily na porušení mírového stavu ze strany Izraele. Zato pro britský The Guardian a americký The New York Times bylo hlavním tématem umístění vojsk OSN do oblasti předchozího konfliktu, jež mělo pomoci k dodržení klidu zbraní.

²⁷⁰ Trvalý a spravedlivý mír všem kontinentům světa, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 256, S. 1. ISSN 0032-6569.

²⁷¹ ČTK. Pohotovostní jednotky OSN směřují na Střední východ, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 256, S. 1, 7. ISSN 0032-6569.

²⁷² Nixon sees long Mideast peace, helped by U.S.-Soviet pressure; both nations sending observers, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 300, S. 1. ISSN 0362-4331.

²⁷³ Pour Israël, le seul contingent communiste acceptable dans la force d'urgence serait roumain, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 302, S. 2. ISSN 0261-3077.

²⁷⁴ 900 UN troops on the way to Middle East, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 257, S. 1. ISSN 0261-3077.

Závěr

V bakalářské práci došlo k rozsáhlé analýze šestidenní a jomkipurské války z pohledu československého, amerického, britského a francouzského denního tisku. Již v první kapitole, jež se zabírala situací na Středním východě před vypuknutím šestidenní války, došlo k rozpoznání mnoha rozdílů mezi jednotlivými státy a jejich deníky. Československý tisk upřednostňoval stanoviska egyptské strany, v níž vyjádřil pochopení pro rozhodnutí Gamála Násira o blokadě Tiranské úžiny. Americký plátek *The New York Times* se rovněž zaměřil na tuto stranu konfliktu, nicméně se snažil prezentovat arabský svět jako nejednotný, což bylo v ostrém kontrastu s československým tiskem. Po širší analýze britského a francouzského deníky šlo rozpoznat rozdíly oproti zbylým deníkům. Jednalo se o zjištění, že zmíněné dva státy se zaměřily více na území, které dříve spravovaly jako mandátní území. Francie se tudíž věnovala více situaci v Libanonu či Sýrii, zatímco Velká Británie často informovala o dění v Jordánsku. Situace v Egyptě byla rozdílná, neboť ten byl probírán v hojném počtu ve všech analyzovaných denících. Celkově se mi však potvrdila premisa, že Československý tisk bude více stranit arabským státům, naopak ten americký se dle předpokladů zaměřil na jejich nesoudržnost.

Při komparaci jednotlivých článků v rámci šestidenní války jsem úspěšně došel ke zjištění velkých rozdílů mezi tím, jak jednotlivé denní tisky o dění informovaly. Rudé právo označovalo již od samotného počátku bojů jako hlavního viníka Izrael. Československý plátek se rovněž v prvních dnech bojů zdráhal uvádět četnější informace o jeho úspěších. Britský *The Guardian* zase oproti jiným deníkům kladl větší důraz během celé doby války na její možné důsledky. Již v této době se v jeho člancích rozebíralo, že izraelská strana se dobytých území nebude chtít vzdát. Toto zjištění opět potvrdilo předpoklad, že právě Velká Británie kladla na své bývalé mandátní území zvýšenou pozornost. Francouzský deník *Le Monde* pro změnu častěji informoval o samotném dění uvnitř jednotlivých stran konfliktu a veřejnému mínění. Tento plátek si rovněž udržoval od dění na Středním východě jistý odstup, díky čemuž se zaměřil i o stupínek výše, tedy na spor velmocí – Sovětského svazu a Spojených států amerických, jejichž spory během studené války nabízely konfrontaci na množstvích míst. Americký *The New York Times* byl zaměřen převážně na situace přímo na válečné frontě. V první fázi bojů kladl větší důraz na egyptskou frontu, poslední dva dny se zase zaměřil více na frontu syrskou. Samotný závěr války nabídl rovněž jisté rozdíly. Zatímco Rudé právo připisovalo významnou roli na ukončení bojů Sovětskému svazu, tak *The Guardian* a *The New York Times* se věnovaly převážně územním změnám před a po válce. *Le*

Monde zase hodnotilo velmoci. Dle francouzského tisku došlo k prvnímu výraznějšímu zapojení Spojených států amerických do bojů na Středním východě, neboť do té doby si zámořská země udržovala od této části světa určitý odstup.

Při analýze jednotlivých fází jomkipurské války jsem došel rovněž ke zjištění mnoha rozdílů v informování ze stran jednotlivých deníků. Velkým rozdílem oproti šestidenní válce byl fakt, že té jomkipurské nepředcházela výrazná gradace napětí na Středním východě, tudíž světový tisk neobracel před vypuknutím bojů na Střední východ výraznou pozornost. Jako hlavní viník konfliktu byl ze strany Rudého práva označen Izrael, což bylo v kontrastu s jinými denními tisky. Při analýze The Guardian jsem došel ke zjištění, že se britský tisk snažil komparovat rétoriku jednotlivých stran konfliktu. Daleko agresivnější prohlášení dle zmíněného plátku pocházelo ze strany židovského státu. Zajímavé však bylo, že oproti zbylým deníkům kladlo Le Monde větší důraz na stav samotných armád, přičemž zmiňovalo i strany, odkud jednotliví aktéři obdrželi dodávky zbraní. The New York Times informoval od samotného počátku o izraelských úspěších, které se postupně zvětšovaly. Společně s narůstající podporou Spojených států amerických došlo ke glorifikování úspěchů izraelské strany. To bylo v kontrastu hlavně s Le Monde, jež za celou dobu konfliktu informovalo převážně objektivně a žádné straně konfliktu nestraniilo. To nebyl případ Rudého práva, které straniilo arabským státům, což se projevilo ve vyzdvihování i drobnější úspěchů Egypta či Sýrie na bitevním poli, ale i častějším poskytování zpráv o izraelských útocích vůči civilnímu obyvatelstvu.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

Česká periodika

Boje na Středním východě, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 239, s. 1, 3. ISSN 0032-6569

Boje na Středním východě se chýlí ke konci, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 158, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK, Arabští komunisté vítají uvolnění napětí ve světě, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 238, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK. Bitva o Sinajské průsmyky, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 246, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Čs. veřejnost odsuzuje izraelské agresory, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 157, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Čtvrtý den ozbrojeného konfliktu na Středním východě, Rozhořčené bitvy na obou frontách, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 241, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK, Fronty rozhořčených bojů, ČTK, Stabilizace na Sinaji, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 245, s. 1, 5. ISSN 0032-6569

ČTK, Incident v ústí Akabského zálivu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 148, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK. Na Středním východě po zastavení palby klid, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 160, s. 1, 3. ISSN 0032-6569

ČTK, Nejistá situace na Středním východě, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 140, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK. Pohotovostní jednotky OSN směřují na Střední východ, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 256, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK. Proradný izraelský útok, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 253, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Protesty proti izraelské agresi, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 156, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK. Rezoluce o zastavení palby na Středním východě, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 252, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Sovětská nota Izraeli, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 159, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Stabilizace na Sinaji, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 243, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK, Středovýchodní konflikt se nevyvíjí podle izraelského scénáře, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 242, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK. Tanková bitva na Sinaji, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 249, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, USA se připravují prorazit blokádu Akabského zálivu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 149, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

ČTK. Útok na Sinajský průplav, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 250, s. 1. ISSN 0032-6569

ČTK, Znepokojivé zostření situace na Blízkém a Středním východě, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 143, s. 1. ISSN 0032-6569

Hovory s očitými svědky, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 243, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

Hrozby přicházejí z Washingtonu, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 149, s. 7. ISSN 0032-6569

Izrael zahájil agresi proti SAR, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

Izraelská agrese naráží na odpor, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 157, s. 1, 7. ISSN 0032-6569

KREJČÍ, Miloš, Arbaská nafta a USA. in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 247, s. 7. ISSN 0032-6569

Na Středním východě byla zastavena palba, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 159, s. 1, 11. ISSN 0032-6569

MÁDR, Milan, Proč Izrael přistoupil k agresi, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 7. ISSN 0032-6569

Odloží Izrael vojenskou zkoušku sil?, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 147, s. 1. ISSN 0032-6569

PRÁŠEK, Karel, Francie zastavila dodávky zbraní, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 155, s. 7.

ISSN 0032-6569

Prudké boje obrněných a leteckých jednotek, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 155, s. 1, 7.

ISSN 0032-6569

Rada bezpečnosti vyzvala k zastavení palby, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 156, s. 1, 7.

ISSN 0032-6569

Saúdská Arábie hrozí zastavením dodávek ropy do USA, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 245, s. 5. ISSN 0032-6569

Sjednotme své síly ve společném boji za mír, Izrael zahájil agresi proti SAR, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 154, s. 1. ISSN 0032-6569

Střední východ po týdnu krize, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 140, s. 7. ISSN 0032-6569

Střední východ v ohni vojenského střetnutí, in: *Rudé právo*, 1973, roč. 54, č. 240, s. 1, 7.

ISSN 0032-6569

Trvalý a spravedlivý mír všem kontinentům světa, in: *Rudé právo*, roč. 54, 1973, č. 256, S. 1.

ISSN 0032-6569

Válečná psychóza v Izraeli, in: *Rudé právo*, 1967, roč. 47, č. 152, s. 1, 11. ISSN 0032-6569

Britská periodika

900 UN troops on the way to Middle East, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 257, S. 1. ISSN 0261-3077.

AITKEN, Ian, Premier hopes US and Russia will stay out, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

Battle in Syria falls into ritual exchange, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 249, s. 2. ISSN 0261-3077

COOKE Alistair, Why U Thant agreed to withdraw UNEF, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 120, s. 1, ISSN 0261-3077.

Egypt Access cease-fire, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 1, ISSN 0261-3077.

Egypt orders mobilisation—U Thant off to Cairo, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 121, s. 1, ISSN 0261-3077.

Egyptian push draws Israeli fire from Syria, *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 247, s. 1. ISSN 0261-3077.

Egypt pushes on into Sinai, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 244, s. 1. ISSN 0261-3077.

HILLMORE, Peter. Arabs will cut and cut again in oil war, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 250, s. 1. ISSN 0261-3077

HILLMORE Peter, HIRST, David, Pipeline blast: oil crisis near, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 245, s. 1. ISSN 0261-3077.

HIRST, David, About-turn by Sadat in deal with US, in: *The Guardian*, roč. 153, 1973, č. 239, s. 5. ISSN 0261-3077

HIRST, David, Arabs now regard Nasser as a hero – on probation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 121, s. 1, ISSN 0261-3077.

HIRST, David, Arabs wage a “limited war“, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 1. ISSN 0261-3077

HIRST, David, Intervention may bring Arab oil reprisals, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 127, s. 1, ISSN 0261-3077.

Israel claims land air successes as Britain and US declare neutrality, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 134, s. 7, ISSN 0261-3077.

Israel aims to crush Syrian war machine, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 246, s. 1. ISSN 0261-3077

Israel ready to stop if Arabs will, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 136, s. 1, ISSN 0261-3077.

JACKSON, Harold, Invasion tanks “cut off in Sinai – Israel, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 1. ISSN 0261-3077.

KEEGAN, Victor, Petrol ration plans ready, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 246, s. 1. ISSN 0261-3077.

Nasser defers desision on resignation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 138, s. 1, ISSN 0261-3077.

NIESEWAND, PETER. Israelis “make no signifiant advances“, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 253, s. 2. ISSN 0261-3077

No going back for Israel, in: *The Guardian*, roč. 147, 1967, č. 140, S. 1. ISSN 0261-3077

Liberation Army now faces Israel, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 120, s. 1, ISSN 0261-3077.

President Nasser oves warning of “all-out battle“, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 126, s. 1, ISSN 0261-3077.

PRITTIE, Terence, Gen. Dayan the hero of 1956, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

PRITTIE, TERENCE, International aspekt of blockade stressed, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 124, s. 1, ISSN 0261-3077.

PRITTIE, Terence, Israelis harden attitude on territorial demands, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 139, s. 1, ISSN 0261-3077.

Russian and US in joint peace move, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 253, s. 1. ISSN 0261-3077

Sadat turns to war, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 241, s. 10. ISSN 0261-3077

SCOTT, Richard, Ten koled in Israeli attack on US ship, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 1, ISSN 0261-3077.

SCOTT, Richard, US doubt who fired first, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 132, s. 7, ISSN 0261-3077.

SILVER, Eric, Arabs “driven back“ on two fronts, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 242, s. 1. ISSN 0261-3077.

SILVER, Eric, Blood, sweat and tears, in: *The Guardian*, roč. 153, 1973, č. 243, s. 1. ISSN 0261-3077.

SILVER, Eric. Israeli thrust blind Egyptian lines, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 249, s. 1. ISSN 0261-3077

SILVER, Eric. Jubilation in Israel, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 256, s. 1. ISSN 0261-3077

Security Council to discuss crisis in Middle East today, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 123, s. 1, ISSN 0261-3077.

Super powers crises as Nixon arms Israelis, in: *The Guardian*, 1973, roč. 153, č. 244, s. 1. ISSN 0261-3077

The cease-fire and after, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 137, s. 12, ISSN 0261-3077.

The misfortunes of war, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 135, s. 8, ISSN 0261-3077.

WALL, Michael, Russia's pledge to stand by Nasser, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 128, s. 1, ISSN 0261-3077.

ZORZA, Victor, Israeli-Arab talk opposed by Russia, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 139, s. 1, ISSN 0261-3077.

ZORZA, Victor, Russia tries to salve its reputation, in: *The Guardian*, 1967, roč. 147, č. 138, s. 1, ISSN 0261-3077.

Americká periodika

ANDELMAN, David, P. S. C. Certifies Shortage of Fuel Oil on Long Island, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 286, s. 1, 36 ISSN 0362-4331

BEECHER, William, US. Military Analysts Expect Short War, With Israel Winning, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 157, s. 1, 17 ISSN 0362-4331.

BREWER, Sam, U.N. to withdraw its mideast force as asked by Cairo, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 139, s. 1, ISSN 0362-4331.

Cairo calling up 100,000 reserves, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 142, s. 1, ISSN 0362-4331.

FERON, James, Dayan appointed Israel amrs chief, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 153, s. 1, 14 ISSN 0362-4331.

FERON, James, United Arab Republic Deploys Its Forces Along Border With Israel, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 139, s. 1, 14, ISSN 0362-4331.

Fighting is Raging In Gaza and Sinai, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 157, s. 1 ISSN 0362-4331.

FINNEY, John, U.S. Reported Ready to Replace Some Jet Fighters Lost by Israel, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331

FINNEY, John, U.S. said to defer major arms help, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331

GRUSON, Sydney, Head of Tank Column Reported 35 Miles From Damascus, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 161, s. 1, 13 ISSN 0362-4331.

GRUSON, Sydney, Syrian Zone 12 Miles Wide Cleared Near Sea of Galilee, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 32, ISSN 0362-4331.

GWERTZMAN, Bernard, Extra American Help Reported to Include Additional F-4, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 289, s. 1, 19. ISSN 0362-4331

Israel Rules Out Return to Frontiers, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 32
ISSN 0362-4331.

Israelis discuss kabinet shuffle, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 152, s. 1, 19, ISSN
0362-4331.

Israelis pout the Arabs, approached Suez, break blockade, occupy Old Jerusalem, Agree to
U.N. cease-fire, U.A.R. rejects it, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 159, s. 1, ISSN
0362-4331.

Israelis Seize Gaza, Push South in Sinai, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 154, s. 1,
ISSN 0362-4331.

KAMM, Henry, Israelis Abandon Most of Their Fortifications Along the Canal, in: *The New
York Times*, 1973, roč. 123, č. 278, s. 1, 18, ISSN 0362-4331.

KAMM, Henry. Jordan Accepts It, but Says Her Troop Are Under the Syrians, in: *The New
York Times*, 1973, roč. 123, č.296, s. 1, 18. ISSN 0362-4331

Major Mideast Developments, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 159, s. 1, ISSN
0362-4331.

Major Mideast Developments, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 160, s. 1, ISSN
0362-4331.

MCFADDEN, Robert, 2nd Day of Combat, Planes Said to Attack in Egypt, Cripple the
Syrian Air Defense, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 281, s. 1, 14 ISSN 0362-4331.

MCFADDEN, Robert, Fighting Along and Golan Height Goes On All Night, in: *The New
York Times*, 1973, roč. 123, č. 280, s. 1,2, ISSN 0362-4331.

MIDDLETON, Drew, But an Air Raid Near Damascus Swts Off a Bitter Debate, in: *The New
York Times*, 1967, roč. 117, č. 162, s. 1, 33, ISSN 0362-4331.

MIDDLETON, Drew, Israel's air edge appeal reduced, in: *The New York Times*, 1973, roč.
123, č. 288, s. 15, ISSN 0362-4331

MIDDLETON, Drew, U.S. Proposal Voted – Soviet Drops Its Pullback Demand, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 158, s. 1, 20 ISSN 0362-4331.

MOHR Charles, Israel Claiming Heights, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 284, s. 1, 19, ISSN 0362-4331

MOHR, Charles. Mop-up in Syria, in: *The New York Times*, roč. 117, 1967, č. 163, S. 1, 19. ISSN 0362-4331

Nixon sees long Mideast peace, helped by U.S.-Soviet pressure; both nations sending observers, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 300, S. 1. ISSN 0362-4331

PACE, Eric, Cairo Leader Assumes Responsibility for „Great Setback“, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 161, s. 1, 12, ISSN 0362-4331.

Saudis Cut Oil Output 10% To Put Pressure on U.S., in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, 1973, č. 292, s. 1, 16. ISSN 0362-4331

SMITH, Terence, Fighting is Bitter / Resistance by Arabs Heavier than Many Israelis Expected, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 283, s. 1, 17, ISSN 0362-4331.

SMITH, Terence, Israel-Syria fray at border kills 3, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 154, s. 1, 8. ISSN 0362-4331.

SMITH, Terence, Israelis push 6 miles into Syria, Wrecking dozer of foe's tanks: reports from Sinai very widely, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 285, s. 1, 18, ISSN 0362-4331

SPIEGEL, Irving, On Holiday Eve, Jews Assail Deal, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 278, s. 34, ISSN 0362-4331.

Syrian-Iraqi Troop Accord In Israeli Crisis Reported, in: *The New York Times*, 1967, roč. 117, č. 149, s. 2, ISSN 0362-4331.

TANNER, Henry, A 10-Mile Egyptian Gain, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 284, s. 1, 18, ISSN 0362-4331

TANNER, Henry, Cairo Says It Has Raided Oil Fields Held by Israel, in: *The New York Times*, 1973, roč. 123, č. 282, s. 1, 16, ISSN 0362-4331

Francouzská periodika

A Ashdod, les juifs originaires d'Afrique du Nord s'interrogent sur la position française, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 2, ISSN 0261-3077.

Bataille de chars sur la frontière sud d'Israël: Des bases aériennes égyptiennes sont bombardées, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 157, s. 1, ISSN 0261-3077.

BEN, Philippe, Après l'ordre de cessez-le-feu: La décision du Caire aura de très graves répercussions dans les pays du tiers monde, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 2, ISSN 0261-3077.

BERQUE, Jacques, Pour une solution du problème palestinien, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 4, ISSN 0261-3077.

CLÉMENT, Alain, De la phase militaire à la phase diplomatique: Washington ne rejeterait pas a priori les revendications territoriales d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 164, s. 2, ISSN 0261-3077

CLÉMENT, Alain. Washington ne rejeterait pas a priori les revendications territoriales d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 2, ISSN 0261-3077

Des notables druzes demandent le rattachement du Golan à l'Israël, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 124, ISSN 0261-3077

Égyptiens et Syriens assistent à la contre-offensive israélienne, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 282, s. 1, ISSN 0261-3077

ISNARD, Jacques. La Quatrième guerre Israélo-arabe, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 282, s. 6, ISSN 0261-3077

KAPELIOK, Amnon. Le conflit pèse lourd sur l'économie iraaélienne, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 291, s. 5. ISSN 0261-3077

L'Arabie saoudite couperait ses livraisons: Si la cause arabe l'exigeait, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 283, s. 4, ISSN 0261-3077

La pension entre Israël et les pays arabes, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 149, s. 4, ISSN 0261-3077.

La première phase des hostilités entre Israël et les pays arabes, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 158, s. 2, ISSN 0261-3077.

Le Caire accuse Washington et Londres d'être intervenus aux côtés d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 158, s. 2, ISSN 0261-3077.

Les deux camps s'accusent mutuellement d'avoir repris les hostilités, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 1, ISSN 0261-3077.

Les pays arabes, sauf la Jordannie, rejettent l'ordre de cessez-le-feu lancé à la demande de l'U.R.S.S., in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 1, ISSN 0261-3077.

Les réactions françaises à la guerre, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 159, s. 6, ISSN 0261-3077.

Manifestation de sympathie devant l'ambassade d'Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 157, s. 3, ISSN 0261-3077.

PÉRONCEL-HUGOZ, Jean-Pierre, Le Caire: Israël supportera moins bien que l'Égypte une guerre de positions, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 286, s. 2, ISSN 0261-3077

Pour Israël, le seul contingent communiste acceptable dans la force d'urgence serait roumain, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 302, s. 2. ISSN 0261-3077

ROULEAU, Eric, Le président Nasser souhaiterait élargir le débat au problème palestinien dans son ensemble, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 151, s. 4, ISSN 0261-3077.

SAAB, Edouard, Beyrouth: l'initiative de guerre sera prise par Israël, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 144, s. 4, ISSN 0261-3077

SIMONOV, Vladimir. Une nouvelle agression isreélienne, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 291, s. 4. ISSN 0261-3077

SCEMAMA, André, En Israël, l'espoir d'éviter la guerre faiblit rapidement, in: *Le Monde*, 1967, roč. 24, č. 153, s. 2, ISSN 0261-3077.

TERRENOIRE, Louise, Ou es tle droit? Ou est la justice?, in: *Le Monde*, 1973, roč. 30, č. 285, s. 6, ISSN 0261-3077

Odborná literatura

BROŽ, Ivan. *Arabsko-izraelské války: 1948–1973*, Praha, Nakladatelství Epoque, 2005. ISBN 80-86328-91-0.

ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*. Vyd. 1. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. ISBN 978-80-7422-309-9

ČEJKA, Marek, *Dějiny moderního Izraele*, Vyd. 1, Praha, Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-2910-7.

ČEJKA, Marek, *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*, Vyd. 1, Brno, Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-9-7.

DUNSTAN, Simon. *Válka Jom Kippur 1973 : Golanské výšiny*, Praha, Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2378-5.

HERZOG, Chaim. *Arabsko-izraelské války: válka a mír na Blízkém východě od války za nezávislost v roce 1948 po současnost*, 1. vyd. Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-954-6.

SEGEV, Tom. *1967: Israel, the war and the year that transformed the Middle East*, Londýn, Abacus, 2008. ISBN 978-0-349-11595-5.

Obrazové přílohy

Příloha 1: Moše Dajan

File: Moshe Dayan, Chief of General Staff.jpg, in: Wikimedia Commons [online], 3. 2. 2020, [vid. 27. 6. 2023], dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File: Moshe_Dayan,_Chief_of_General_Staff.jpg

Příloha 2: Bar Levova linie

Zdroj: File:Bar Lev line fort.jpg, in: Wikimedia Commons [online], 6. 10. 2010, [vid. 27. 6. 2023], dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bar_Lev_line_fort.jpg

Příloha 3: Gamál Násir

Zdroj: File:Nasser portrait2.jpg, in: Wikimedia Commons [online], 21. 4. 2013, [vid. 29. 6. 2023], dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nasser_portrait2.jpg

Пříloha 4: Izraelští vojáci u Zdi nářků v červnu 1967

Zdroj: File: המערבי בכוחל צנהנים.jpg, in: Wikimedia Commons [online], 18. 9. 2008, [vid. 29. 6. 2023], dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nasser_portrait2.jpg

Příloha 5: 14. izraelská brigáda na Sinaji

Zdroj: File:Six-Day War. IDF 14th Armored Brigade.jpg, in: Wikimedia Commons [online], 21. 4. 2013, [vid. 29. 6. 2023], dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Six-Day_War._IDF_14th_Armored_Brigade.jpg

Příloha 6: Izraelští vojáci se modlí před zdí nářků

Zdroj: Israelis Weep and Pray Beside the Wailing Wall, in: The New York Times[online],
8. 6. 1967, [vid. 29. 6. 2023], dostupné

z:[https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1967/06/08/90356286.html?pageNumber=](https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1967/06/08/90356286.html?pageNumber=1)
[1](#)

Příloha 7: Izraelské tanky mířící na frontu na začátku jomkipurské války

Zdroj: Israeli tanks are carried to a vombat zone, in: The New York Times [online], 8. 10. 1973, [vid. 29. 6. 2023], dostupné

z:<https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1973/10/08/issue.html>

Příloha 8: Moše Dajan (vlevo) a Ariel Šaron (vpravo) u Suezského průplavu v říjnu 1973

Zdroj: Israeli Defense Minister Moshe Dayan, left, and Maj. Gen. Ariel Sharon west of Suez Canal on Thursday, in: The New York Times [online], 20. 10. 1973, [vid. 29. 6. 2023], dostupné z: <https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1973/10/20/issue.html>